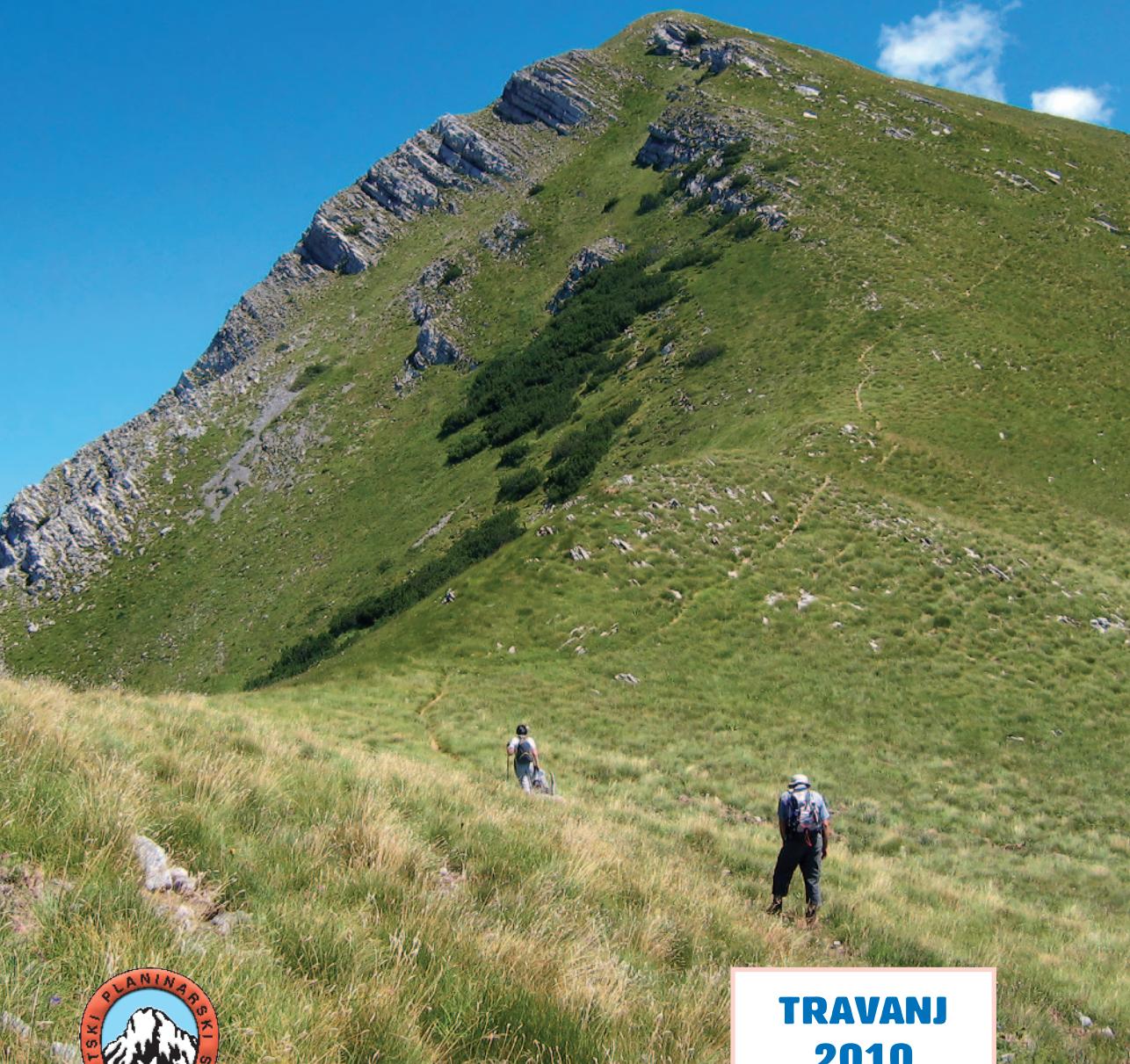

GODIŠTE

102

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOG
PLANINARSKOG SAVEZA

TRAVANJ

2010

4

»HRVATSKI PLANINAR« – ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA »CROATIAN MOUNTAINEER« – JOURNAL OF THE CROATIAN MOUNTAINEERING ASSOCIATION

ČASOPIS »HRVATSKI PLANINAR« izlazi u 11 brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj). Prvi broj izšao je 1. lipnja 1898. Časopis je od 1949. do 1991. godine izlazio pod imenom »Naše planine«.

PRETPLATA za 2010. godinu iznosi **150 kuna** (za inozemstvo 35 eura). Preplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskog planinarskog saveza **2360000-1101495742**, pri čemu na uplatnici, u rubrici »Poziv na broj«, mora biti upisan Vaš preplatnički broj. Preplata za inozemstvo uplaćuje se na račun **SWIFT: ZABA-HR2X 25731-3253236**, također uz poziv na preplatnički broj. IBAN za uplate iz inozemstva je **HR4123600001101495742**.

VAŠ PRETPLATNIČKI BROJ (1)

otisnut je uz Vašu adresu, koja je naliđepljena na omotnici za slanje časopisa. Nakon uplate, uz adresu ćete moći vidjeti znaku o obavljenoj uplati. Tako možete provjeriti je li Vaša uplata za tekuću godinu uredno primljena i evidentirana u HPS-u (2).

NOVI PRETPLATNICI, odnosno zainteresirani za preplatu na časopis »Hrvatski planinar«, trebaju se telefonom, e-mailom ili pismom javiti Hrvatskom planinarskom savezu. Za nekoliko dana poštom će primiti uplatnicu i brojeve koji su izašli od početka godine, a zatim će, nakon uplate, svaki mjesec na svoju adresu redovno primati svoj primjerak časopisa.

CIJENA POJEDINAČNOG PRIMJERKA je 15 kuna (+ poštarina).

CJENIK OGLAŠAVANJA šaljemo zainteresiranim na zahtjev.

SURADNJA: Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Krajnji rok za primitak priloga je deseti dan prethodnoga mjeseca (20 dana prije izlaska broja). **Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova**, posebno dužih priloga. **Prednost imaju prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim i većim izborom ilustracija.** Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili DVD-u, ali ne unutar Word dokumenta!). Podrobnejne upute nalaze se na web-stranici časopisa.

STAVOVI I MIŠLJENJA izneseni u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskog planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

WEB-STRANICA ČASOPISA:

www.plsavez.hr/HP

NAKLADNIK

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22, 10000 Zagreb

PRETPLATA I INFORMACIJE

Ured Hrvatskog planinarskog saveza
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@plsavez.hr
<http://www.plsavez.hr>

UREDNIŠTVO

E-mail adresa za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@plsavez.hr

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Alan Čaplar
Palmotićeva 27, 10000 Zagreb
e-mail: caplar@plsavez.hr
mob.: 091/51-41-740
tel.: 01/48-17-314

UREDNIČKI ODBOR

Damir Bajs
Darko Berljak
Vlado Božić
Faruk Islamović
Goran Gabrić
prof. dr. Darko Grundler
Branko Meštrić
Krunoslav Milas
prof. dr. Željko Poljak
Vanja Radovanović
Robert Smolec

LEKTURA I KOREKTURA

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

GRAFIČKA PRIPREMA

Urednik d.o.o., Zagreb

TISAK

Ekološki glasnik, Donja Lomnica

ISSN 0354-0650

122

Sjevernom Albanijom – planinarski –

134

Tragom dedeka Kajbumščaka

142

Dolomiti, te čudesne planine u susjedstvu

146

Veliki Sopalj na Pelješcu

TEMA BROJA

Planinarenje u Prokletijama

SADRŽAJ

Sjevernom Albanijom – planinarski.....	122
Branko Bašić	
Hrvatski planinari u Prokletijama	129
prof. dr. Željko Poljak	
Tragom dedeka Kajbumščaka	134
Jasna Žagar	
Planinarske minijature Đure Tišljarića	138
Dolomiti, te čudesne planine u susjedstvu	142
Đenka Špralja	
Veliki Sopalj na Pelješcu	146
Orsat Žitković	
Posljednji izlet na Jankovac.....	148
Ratko Kaučić	
Glavni odbor HPS-a	150
Tko je što u hrvatskom planinarstvu: Vladimir	
Horvat	155
Speleologija	156
Planinarski tisak	157
In memoriam: Boris Križan i Đuro Tišljarić	159
Kalendar akcija	160

SLIKA NA NASLOVNICI

Uspon na vrh Visočice**(Južni Velebit)**

foto: Radovan Milčić

Sjevernom Albanijom – planinarski

Branko Bašić, Kastav

»Aljo! Aljo!« pokušava naš albanski vodič Edion Mariqi uspostaviti telefonsku vezu. Ne može i ne može, premda ima kvalitetan mobilni telefon. Nalazimo se među oštrim i negostoljubivim planinskim vrhovima Bjeshkët e Nemuna, nama poznatim i pod imenima »Proklete planine«, Prokletije, šiptarske Alpe.

To je uistinu Bogu iza leđa. Vođeni iskušnim albanskim vodićima s mazgama, danima planinarimo uzbrdo i nizbrdo, spavamo u nastambama gorštaka, uživamo u toploj pečenoj janjetini i kozletini s krumpirićima ispod peke, topлом kruhu i hladnom pivu »Tirana«.

Skadar i tvrđava Rozafa

S troje krčkih planinara pridružio sam se planinarima iz HPD-a »Zagreb-Matica« na putu u Albaniju. Od Zagreba do Skadra trebalo nam je 19 sati vožnje.

Skadar je bio prijestolnica ilirske države u predrimsko i rimsко doba, a u srednjem je vijeku bio pod vlašću Bizanta, Mlečana i Turaka. Najimpresivnija gradevina u gradu je tvrđava Rozafa iz antičkog doba, podignuta na 130 metara visokoj stijeni pored grada. Legenda kaže da je ime dobila po supruzi najmlađeg od trojice braće koji su je gradili. Sve što su preko dana sagradili tijekom noći se porušilo, a kada su očajni zatražili savjet mudraca, on im je rekao da trebaju prinijeti žrtvu i zazidati prvu ženu koja dođe na gradilište. Dvojica starije braće rekli su o žrtvi svojim suprugama. Sutradan im je supruga najmlađeg brata donijela ručak. Rekli su joj koju žrtvu traže od nje. Pristala je, uz uvjet da joj ostave otvor u zidini tako da može dojiti novorođenog sina, desnom rukom da ga miluje, desnim okom da ga vidi i

desnom nogom da njiše kolijevku. Legenda kaže da je niz sagrađenu zidinu poteklo mljeko.

Skadar je grad pun zelenila. U pješačkoj su zoni lijepo uređeni izlozi, a vrlo slikovita su pročelja zgrada. Djekoje i žene vrlo su ukusno odjevene. Ali, u gradu, kao i u cijeloj Albaniji, ima jedan mali »ali«: u uređenom parku je vodoskok, ali i krava koja jede cvijeće. Ulicama voze isključivo mercedesi. Grad ima odličan vozni park, ali i kola s konjima.

Albanija, država s tri i pol milijuna stanovnika jedna je od najsiromašnijih europskih zemalja. Polovica stanovništva bavi se poljoprivredom. Petina Albanaca živi i radi u inozemstvu, a zarađeni novac šalju doma, svojima.

Plovnim putom u srce Albanskih Alpa

»Zovu me Pero i radim kao zidar u Herceg Novom«, obraća mi se sljedeći dan razgovorljivi Albanac na brodu na jezeru Komanu - najznačajnijem plovnom putu u nepristupačne albanske Alpe. Izgradnjom brane na rijeci Drinu, voda rijeke je ispunila jezero nastalo među visokim stijenama, dubine do 150 metara. Uživamo u vidiku na prelijepo planine i vodu koja ulazi u njihove pukotine. To je doživljaj sličan onome kad se nalazite na brodu u norveškim fjordovima. Promatram mladu mamu kako doji dijete. Oko nje trčkaraju dva dječaka, a njezin trbušić pod haljinom ukazuje na novu prinovu. Veselo i sa simpatijama gledamo dječicu. Zlobobno, muški, prokomentiramo: »A čime bi se i bavili ljudi u ovoj zabitici?«

Lunch paket iz hotela u Skadru pojeli smo u seoskoj gostionici u Dragobiji. To nam je posljednji obrok prije beskrajnog hodanja. Od sela prelazimo na drugu stranu rijeke balansira-

jući iznad vode po širokoj cijevi i uspinjemo se strmo kroz šikaru. Tu je navodno špilja u kojoj se skrivaao Bajram Curri, uspješan gerilac u Prvome svjetskom ratu. Kao ministar vojske suprotstavio se kralju Zoguu i otišao u planine. Zarobljen je i ubijen u mjestu koje danas nosi njegovo ime. Nacionalni junak! Poslije na zemljovidu vidimo da je špilja ucertana na suprotnoj strani. Zato nas lokalni albanski vodič i nije uspio dovesti do njezina ulaza.

Početak je kolovoza. Sunce prži. Ljudi traže spas u moru ili u hladu uz pivo. A mi? Hodamo i hodamo. Prašnjavom cestom prolazi policijsko terensko vozilo. Policajci se čude, odusevljeno nam trube i mašu. Sigurno misle: »Čudni neki ljudi. Hodaju sa štapovima i natovarenim ruksacima. A ne moraju!«

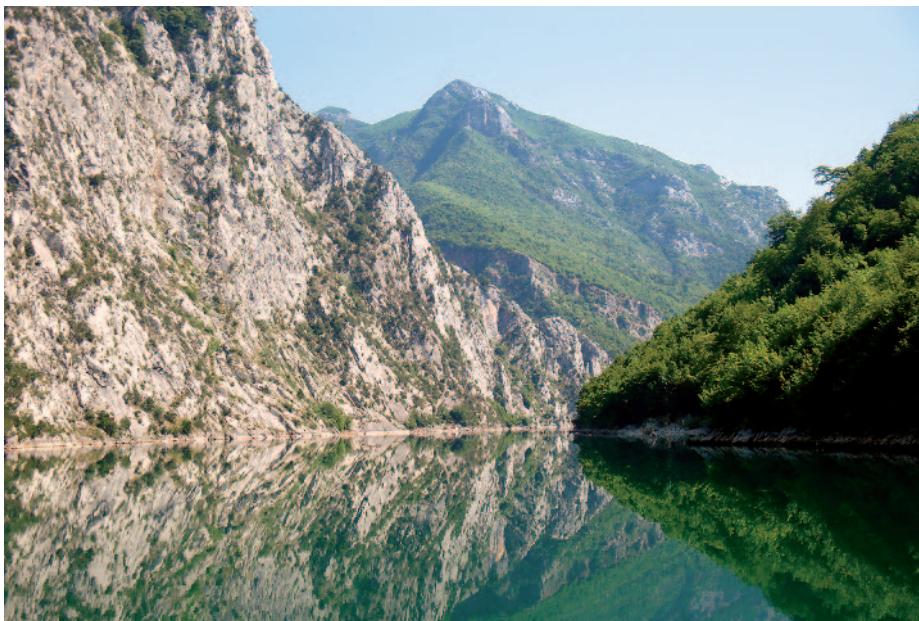
»Bio sam u vojsci u Rijeci, u vojarni na Trsatu. »A ja u Ljubljani!« pričaju nam veselo Albanci iz Đakovice s Kosova. Roštijaju uz rijeku na jednodnevnom vikend-izletu. Rastuže se čuvši da više nema vojarne na Trsatu. Uživa-

mo u svježoj hladnoj vodi rijeke kao mala djeca. Punimo čuture, vlažimo kosu, umivamo se, prskamo. Sretni i zadovoljni!

Prolazimo pokraj bunkera i slikamo se. Bunkeri su posvuda: uza cestu, na brdima, uz rijeku, pokraj škole, pokraj zgrada... Polovicom prošlog stoljeća, za vrijeme vladavine Envera Hoxhe, sagrađeno je oko 800.000 bunkera u uvjerenju da je to spas od neprijatelja s Istoka i sa Zapada. »Idealni bunkeri« su savršeno čvrsti te ih je gotovo nemoguće srušiti. Čvrstoća je testirana bombardiranjem bunkera dok je njihov projektant bio unutra. Novcem potrošenim za bunkere mogli su izgraditi najsvremenije ceste u Europi. Danas se demontiraju, uglavnom uz obalu mora; uništavanje jednog bunkera stoji 800 eura. U bunkerima mladi vode ljubav, priča se da je u njima svaki četvrti mladi Albanac doživio prve čari seksualnog užitka.

»Kako ste? Jeste li umorni?« na hrvatsko-me me upitao nasmiješeni 84-godišnji domaćin dok sam skidao gojzerice ulazeći u njegovu

Danima planinarimo uzbrdo i nizbrdo, spavamo u nastambama gorštaka, uživamo u toploj pečenoj janjetini i kozletini s krumpirićima ispod peke, topлом kruhu i hladnom pivu »Tirana«

BRANKO BAŠIĆ

Jezero Koman – doživljaj kao u norveškim fjordovima

kuću u selu Dunishe. To je selo smješteno u zelenom polju i okruženo amfiteatrom visokih planina. Na toj se visoravni rađaju, žive i umiru. I pokapaju se na groblju. Uzgajaju kukuruz i sve druge kulture koje su im potrebne da prežive dugačke zime zameteni u snijegu. Poljoprivredne usjeve štite od ptica tako da postavljaju ljske jajeta na vrhove štapova. Uza svaku kuću teče barem jedan potočić, u kojem hладе posude s pićem i hranom. Idilične seoske kuće s krovovima prekrivenim drvenim dašćicama (šindrom), ali s obaveznom satelitskom antenom. Stanovnici sela su muslimani. Dosedjeni su iz Crne Gore poslije 1913. godine. U planinama sjeverne Albanije žive i katolici. Ima ih 10%. Na jugu države živi 20% pravoslavaca. Ostali stanovnici su muslimani.

Valbona - neukroćena ljepotica

Dijelovi površine u nekoj zemlji proglašavaju se nacionalnim parkovima zbog prirodnih ljepota, planina, rijeka, kamenja, drveća, životinja. Toliko ljepote i krasote na jednome mjestu Albanci zovu: Valbona*. Ljepota i divljina - pravi dragulj Prokletija.

Ljubaznost i gostoprимstvo domaćih ljudi te odlična hrana samo su još neke zvijezde nacionalnog parka Valbona. Istoimeno selo je napušteno; ruševine hotela, vojarni, kuća, spomenika s crvenom zvjezdrom i bunkera. Ovce pasu oko ruševina. Osnovna škola i drvena gostonica jedine su obnovljene zgrade.

Albanija, jedna od najširo-mašnijih europskih zemalja, po ljepoti planina jedna je od najbogatijih na svijetu. Ipak, unatoč geografskoj blizini, čini se da nam je manje poznata od nekih udaljenijih azijskih ili afričkih država

Nekolicina ambicioznijih planinara i planinarki pokušali su ispenjati najviši vrh Prokletija – Maja e Jezerce (2693 m). Naravno, to nije bilo moguće bez lokalnog vodiča, kojeg su ad hoc unajmili. On ih je međutim odveo na susjedni vrh jer je jedino do njega znao put. To je bio predmet šala za večerom. Većina ostalih uživa u šetnji nacionalnim parkom Valbona i posjeti pastirskom stanu na obroncima planine Rosit. Na usponu do pastirskog stana pridružila nam se starija pastirica s kravom. Obuvena u lagane papuče, natikače, parirala je našim gojzericama, debelim čarapama i štapovima. Okolna brda i pašnjaci su njezin dom, tu je njezino boravište. U šali smo rekli da nas vodi krava.

»Sve se prodaje strancima i sve ima svoju cijenu«, prokomentirao je vodič sljedeći dan (utorak) izgradnju bungalova i restorana na livadi pokraj rijeke u nacionalnom parku Valbona. A poslove vodi jedan Englez.

S prijevoja Qafa e Valbones uživamo u vidištu na riječnu dolinu nacionalnog parka i okolne planine. Ponosni smo, prohodasmo stari karavanski put. Ta i mazge su uzdisale! I dok se vodič Bruno glasno pitao gdje da se odmorimo, polijegali smo po mekanoj travi. Uživali smo u zasluženom odmoru – u ležanju i gledanju impresivnih vrhova, a zatim se spustili putom preko livada prema dolini Thetha.

»Zovem se Visa. Kako ste? Odakle ste? Kamo idete?« upita nas na engleskom djevojčica na ulazu u selo. Okružiše nas djeca. Na engleskom razgovaraju s nama. U zabačenim planinama u školi uče strane jezike! Pohvalno. Ponudimo im bombone. Nećkaju se i smješkaju. Sramežljivo prilaze i – napokon prihvataju. Brzo uče.

* Valbona, od latinskog *Vallis bona*, dobra dolina; toponimski trag iz antičkog doba (nap. ur.).

Prešli bismo rijeku, ali mazge su stale ispred uskoga drvenog mosta i – »ni makac«. Vodiči ih vuku konopom, udaraju bičem, viču na njih, mole ih šapatom. a mazge tvrdoglage, neće pa neće. Neke popustiše, a ostale vodiči uzjahaše i prejahaše rijeku. Večeramo i spavamo u obiteljskoj kući mladoga bračnog para. Ostali su na selu i bave se etno-turizmom. Kuća je uređena i čista, za svaku pohvalu. Ispred kuće uređeno je odbojkaško igralište s košem za košarku.

»Krvna osveta je uglavnom iskorijenjena, osim u zabačenim planinskim selima«, priča mi vodič i pokazuje kuću s kulom, čija je slika u svakom turističkom vodiču. U njoj je živjela osoba nad kojom se trebala izvršiti osveta, uvi-jek muškarac, jer osveta se nije provodila nad ženama i djecom. Skenderbegov suborac Lekë Dukagjini (1410. – 1481.) u jednoj je svađi presudio: »Glava za glavu, a nakon toga zajednička gozba«. Međutim, umjesto gozbe uslijedila su krvava ubojstva. Stoljećima.

Uspon na Ovčji prijelaz

Srijeda ujutro. Bogat doručak kod domaćina. Višak opreme stavljamo u kombije koji će je prevesti do sela Bogë i našeg autobusa, što dolazi iz Skadra. Čeka nas ozbiljna planinarska tura Thethi - Bridashe - Bogë, preko prijevoja Lugjet e Bogës. Slikovit prolaz (ovčji prijelaz) dovest će nas u dolinu Bogë, na čijem će nas dalekom početku čekati naš autobus.

S prijevoja je prekrasan vidik na obje doline - Thethi i Bogë, i na planine Bjeshkët e Nemuna (Prokletije). Ipak, nisu se svi uputili na naporan alpski uspon do prijevoja, neki zbog nedostatka kondicije, a neki zbog probavnih smetnji koje su taj dan kulminirale. Tu se zatekla i skupina starijih Francuza u dobroj kondiciji. Vozila koja su ih čekala s druge strane ispod prijevoja skratila su i nama muke višesatnog tabanjanja po prašnjavoj cesti do jedine gostonice u raštrkanom selu Bogë, gdje prestaže prašnjava seoska cesta i počinje asfalt.

Pijuckamo vinjak u gostonici pokraj katočkog groblja u planinskom selu Bogë, gdje je Bog odavno rekao »laku noć«. Igramo bilijar. Da, bilijar: ispred gostonice, u kojoj se prodaje i hrana, postavljen je bilijar. Iznad šanka je križ s kipom Majke Božje i fotografijom Majke Tereze, najpoznatije Albanke. Po njoj su nazvani aerodrom, sveučilište u Tirani... a širom Albanije postavljeni su joj spomenici.

Vozimo se pokraj Skadra i mjesta Lezhë do grada Kruje (Krujë) (548 m), gdje imamo smještaj. U četvrtak ujutro krećemo strmim hodočasničkim putem iznad Krujë na svetu planinu Sari-salltik. Tu se na visini od 1900 metara nalazi tekija, svetište derviškog reda bektaša, sagrađeno oko male špilje. Ovamo hodočaste svi: muslimani, pravoslavci i katolici. U pećini na vrhu planine prinosi se žrtva - zaklano janje. S vrha je prekrasan vidik, vidiš skoro polovicu Albanije.

Dok se preznojavam pod teškim ruksakom svladavajući uspon od 550 metara, razmišljam o Skenderbegu, »Zmaju Albanije«. On je odavde vladao zemljom. Najprije je bio janjičar kršćanske vjeroispovijesti, a potom je završio vojne škole. Istaknuo se u bitkama te dobio čin generala (valije) i titulu Skenderbeg. To je turska varijanta imena Aleksandra Velikog. U bitci kod Niša napustio je osmanlijsku vojsku i 1444. u mjestu Lezhë ujedinio albanske prinčeve u borbi protiv Turaka. Osvojio je Kruju i

podigao crvenu zastavu. Zaustavio je trinaest turskih napada. Obranio je grad Kruju od sultana Murata II. i njegovih 100.000 vojnika. Stolovao je 25 godina i održavao uspješne diplomatske odnose s Mlečanima, Ugrima, Dubrovnikom i Napuljem. Umro je od malarije i sahranjen je u Katedrali sv. Nikole u mjestu Lezhë. Pored groba su mač i kaciga, replika originala koji se čuvaju u bečkom muzeju. Turci su oskvrnuli njegov grob te od kostiju napravili talismane. Opjevan je u narodnim pjesmama i opisan u književnosti. Antonio Vivaldi je napisao operu njemu u slavu. I naš Andrija Kačić Miošić u »Razgovoru ugodnom naroda slovin-skoga« posvetio mu je 17 pjesama i tako proširio njegovu slavu po Hrvatskoj, a Ivana Brlić Mažuranić nazivala ga je »Skender beže silni«. Voltaire je tvrdio da bi Bizantsko carstvo opstalo da su se njegovi carevi borili kao Skenderbeg. Opjevalo ga je i Byron. Kao branitelju kršćanstva od osmanlijskog osvajanja papa mu je dao titulu Athleta Christi (Kristov borac).

Bez ruksaka i gojzerica šećemo Krujom. Gradom strmo postavljenim uz planinu dominira dvorac. Dio je restauriran i preuređen u Skenderbegov muzej. Ako je Albanija »zemlja orlova« onda je Skenderbegova tvrđava u Kruji »orlovo gnijezdo«. Ispod dvorca su nasadi maslina zasađenih u Skenderbegovo vrijeme. Tada je svaki vjenčani par morao posaditi jednu

BRANKO BAŠIĆ

Put kroz stijene,
kao u Alpama

maslinu. »Ovo je naš junak Skenderbeg! Ovo je naša Majka Tereza! A ovo je naš diktator Enver Hoxha!« uzvikuje glasno trgovac na bazaru nudeći na prodaju albanske bijele kape, stolnjače, rukotvorine, tanjure, šalice s albanskim motivima, noževe, minijaturene bunkere, kipove dvoglavih orlova, Skenderbega, Majke Tereze... Kao i većina turista, kupujem vinjak Skenderbeg i nosim ga kući za uspomenu na Albaniju i njezina najvećeg heroja.

Nakon poduzeća izlaganja ljubaznog vodiča u Etnografskom muzeju o životu i običajima Albanaca, zapamtio sam da su muškarci znali uživati u životu, a žene su ih služile. Među mnogobrojnim izlošcima nalazi se i plahta kojom se dokazivala nevinost u prvoj bračnoj noći. Zatim dječje kolive - katolička jednobojna i muslimanska obojena živim bojama. Pa bakrena posudica s cjevčicama za izradu špageta.

Sjedimo u uređenom kafiću crveno-crnih zidova, stropa i namještaja. Konobar je u albarskoj nošnji. S nosača zvuka čuje se prekrasan glas Inve Mule, sopranistice svjetskoga glasa i najpopularnije albanske operne pjevačice. Planetarnu slavu postigla je ulogom u filmu »Peti element« pjevajući ariju iz Donizettijeve »Lucije di Lammermoor«. Pjeva na svjetskim glazbenim festivalima i pozornicama od New Yorka do Madrida, Milana, Londona, Pariza... Gostovala je i u Dubrovniku, Varaždinu i Zagrebu.

Rajski krajolik na sjeveru Albanije

BRANKO BAŠIĆ

Prolazim pokraj neuglednoga limenog kioska. Podsjeća me na naše nekadašnje kioske s burekom. Pogled mi kroz staklo zapne na mnogobrojne papire i knjige. Advokatska kancelarija. Nevjerojatno, ali istinito. Profesija očito nije cijenjena i preplaćena kao kod nas.

Nakon zalaska sunca i s prvim mrakom čuje se glazba na svakom koraku. U hotelima svadbe. Narod se do ranih jutarnjih sati veseli, pjeva, pleše. Radost i veselje koje odavno nisam doživio u svojoj domovini.

Planina Dajti i kontrasti Tirane

Petak. Nakon doručka napuštamo Kruju i vozimo se za Tiranu, do početne stanice žičare za planinu Dajti. Hodamo planinom iznad Tirane prema vrhu Maja e Dajtit (1613 m). Natpis »Zone ushtarake« (vojna zona) i dolazak uniformiranog vojnika s oružjem mijenja nam smjer hodanja, i to nizbrdo, prema restoranu. Restoran »Gurra e Perrise«, izgrađen u tradicionalnom albanskom slogu kuće-tvrđave, s ribama u umjetnom jezeru, prepariranim orlom raširenih krila, vrhunski uređenom unutrašnjosti. Ocjena: plus pet. Konobari su, bez obzira na naše gojzericu i ruksake, veoma ljudzni i gostoljubivi.

Nakon obilnog ručka spuštamo se polagano žičarom prema Tirani. Žičara je sagrađena 2005. i omogućava pristup planini, ne samo planina-

rima, već i svim ljubiteljima prirode. A za užitak nakon hodanja po svježem zraku mogu se okrijepiti u jednom od mnogobrojnih restorana. Pokraj vojnih objekata na planini su i mnogobrojne telekomunikacijske antene. Sa sjetom razmišljam o svome rodnom kraju. I nama više od trideset godina političari u svojim predizbornim govorima pripovijedaju o žičari od obale mora do vrha Učke.

Tirana je polumilijunski glavni grad s mnogobrojnim spomenicima iz bogate prošlosti i donedavne komunističke vladavine Envera Hoxhe. Hodam pokraj katoličke crkve, hotela Sheraton i zastanem ispred nekadašnje rezidencije Envera Hoxhe. Ispod nje je prokopan tunel do planina za potrebe sklanjanja na sigurno. Iako policajac čuva kuću, kriomice fotografiram. Na ulici je poprijeko položen debeli konop. Ima ulogu ležećeg policajca.

Prodavač na tržnici pere mi grožđe u probušenoj najlon vrećici ulijevajući u nju vodu. Divim se uredno posloženim plastičnim bačvama s maslinama. Voću i povrću po tezgama. Mladi Albanac potpiruje vatru na roštiju sušilom za kosu gdje se pored kokica peku i glave janjaca. Starija žena prodaje rabljenu robu izloženu na novinskom papiru. Muški prodavači ne dozvoljavaju da ih se snima, ali su zadovoljni kada im slikaju štandove s raznobojnom robom.

Na ulici susret i kontrast dvaju svjetova: zastarjeli, zahrdali autobus parkiran je pokraj američke limuzine iz svijeta filma. Prekrasno obojana zgrada na glavnoj ulici, a u sporednoj ulici ruševne zapuštene kućice. Za pohvalu, mnoge se uređuju i adaptiraju.

Prije odlaska u Albaniju razgovarao sam i čitao na internetu putopise o toj zemlji. Svi su uočili kontrast između bunkera i šarenih pročelja zgrada. Gradonačelnik Tirane, po struci arhitekt, vrlo je hrabro i smiono odlučio i proveo bojanje pročelja grada živim bojama. Nestalo je sivilo komunističke ere, a pročelja izgledaju suvremeno. Unio je u grad život i veselje. Crvena, ružičasta, zelena, plava, žuta... stotine nijansi i kombinacija. Fantastično!

Ne hodamo samo asfaltiranim ulicama Tirane već i zelenilom velikih parkova s fontanama i vodoskocima. U njima mnoštvo ljudi i

djece uživa u lješkarenju, trčkaranju ili sjedeći u udobnim stolicama ukusno uređenih kafića. Ali, ima i djece koja prose ili prodaju olovke i kape trčkarajući za strancima.

Tirana ima neprilika sa strujom i vodom, kao i svi ostali gradovi. Gotovo svaka kuća ima na krovu spremnik za vodu. Na uličnim raskrižjima zbrka bezbroj žica za struju koje vode prema obližnjim zgradama ne ulijeva povjerenje u stabilnu opskrbu strujom. Stoga sve trgovine i kuće imaju u rezervi dizel-agregat.

Sjedim na stubištu pred zatvorenim muzejom i gledam veliki trg. Podsjeća me na Tien An Men u Bejingu. Grad me umnogome podsjeća na Beijing od prije petnaest, dvadeset godina. Ulice popločene jednakim pločama. Ljudi su nasmijani i ljubazni, pod uvjetom da ih ne gledaš s visoka, kao što se strancima dogodi.

Oproštajnu večer provodimo u zanimljivom Teater Parku »Kame« južno od Tirane. Hrana je obilna i odlična. Plešemo uz glazbu sastava koji svira i pjeva i naše pjesme. Ugodno druženje s razgovorljivim i gostoljubivim domaćinima.

Povratak

Sutra polazimo prema Hrvatskoj. Posjetit ćemo i Drač te se preko Crne Gore vratiti svojim kućama. Drač, grad s predivnom obalom, hotelima, restoranima, kafićima, diskotekama - to je turistički grad s najvećom lukom. Pod imenom Epidamnus osnovan je 627. g. pr. n. e. Bio je vrlo važan grad na trgovačkom putu za Konstantinopolis. Amfiteatar s 15.000 sjedala sagraden je u 2. stoljeću i najveći je na Balkanu. Na žalost, danas je zapušten. Ali je zato arheološki muzej uređen i opremljen mnogobrojnim eksponatima iz bogate i burne prošlosti.

Napuštam Albaniju. Noćimo u socrealističkom hotelu u Sutomoru u Crnoj Gori. Grad živi cijelu noć s otvorenim restoranima, kafićima, trgovinama i glazbom u mnogobrojnim lokalima za svačiji ukus. Uživamo u večeri na obali, koja je krcata ljudima, u vrlo ukusnoj mesnoj hrani u restoranu simpatična imena »Čudo od mesa«.

Nakon neprospavane i burno provedene noći sretni i zadovoljni spavuckamo u autobusu i veselimo se povratku kući.

Hrvatski planinari u Prokletijama

prof. dr. Željko Poljak, Zagreb

Početkom ljeta 1951. godine u danas legendarnim prostorijama Planinarskog društva Sveučilišta »Velebit« u Zagrebu, koje su mi tada bile drugi dom, upravni je odbor raspravljao o tome kamo voditi članove toga ljeta.

- Ja predlažem Prokletije - rekao sam i izazvao zaprepaštenje.

- Covječe, pa jesli ti normalan - jednoglasno su reagirali na moj prijedlog - to bi bila riskantna i po život opasna pustolovina, ne damo se uvući u takav suludi hazard.

Naljutio sam se, premda su me u dobroj namjeri odvraćali od mog nauma:

- Ja idem, pa makar i sam!

Prokletije su mi postale opsesijom nakon čitanja putopisa akademika Branimira Gušića, prvog predsjednika Hrvatskoga planinarskog saveza. Očaralo me i njegovo pripovijedanje o ljetopatama toga nepristupačnoga gorja na jugoslavensko-albanskoj granici. Otišao sam u Prokletije, ali ipak ne sam, našao sam srodnu dušu, alpinista Vladu Gračanina, i s njim toga ljeta prokrstario tim gorjem. Iako smo bili ispraćeni crnim slutnjama velebitaša, vratili smo se s prokletijske avanture ne samo živi i zdravi, nego i prepuni sreće i zadovoljstva onim što smo vidjeli i doživjeli. Štoviše, nismo ostali samo pri

Gusinske Prokletije: Brada ili Karanfil s Volušnice

Željko Poljak i akademik Branimir Gušić u Prokletijama 1963.

tomu, već smo izveli i nekoliko prvenstvenih uspona u stijenama iznad Rugovske klisure, koji su ubilježeni u alpinističke analne kao prvi penjački usponi na području tadašnje SR Srbije (danas su te stijene u novoj državi Kosovu).

Naš je pohod bio uistinu hazarderski, ali ne zbog planinarenja, jer su nas Albanci svugdje vrlo gostoljubivo primali, nego zbog penjanja u stijeni uz pomoć trošna, raščehanog konopljanoг užeta koje je imalo više simboličnu nego upotrebnu vrijednost (u to doba nije još bilo sintetike). Rezultat pohoda bio je i prvi planinarski vodič po Prokletijama, a objavio sam ga sljedeće godine u ovom časopisu (1952., str. 53. i 116.). Naravno, otada su se, tijekom proteklih šest desetljeća, prilike u Prokletijama posve promijenile i taj je vodič danas samo mali dokument o nekadašnjim pionirskim nastojanjima planinara početnika.

Nepoznate Prokletije

Prokletije – gorje koje već svojim imenom odvraća i unosi zebnju u planinarsku dušu, ali istodobno mami ljude pustolovna i istraživačkog duha.

Prokletije – planinarski eldorado za kojim su dugo čeznuli brojni ljubitelji planinskih ljepota, ali s oprezom, samo izdaleka.

Prokletije – u prošlom stoljeću posljednja bijela mrlja na zemljovidu Europe.

Uzroci svemu tome bili su ne samo teška pristupačnost zbog nerazvijenih prometnica, nego i opća nesigurnost na karavanskim putovima, pa i životna opasnost, jer je tada pljačkanje putnika bila prihvatljiva grana narodnoga gospodarstva.

Prije jednog stoljeća moglo se putovati samo na dva načina. Jedan je bio s oružanom pratnjom a drugi uz pokroviteljstvo nekog iz redova plemenskih moćnika koji će jamčiti sigurnost svojom čašcu. Naime, u to doba »čojstva i junaštva«, kad se čovjeka vrednovalo po broju neprijateljskih glava što ih je odsjekao i nabio na kolce u ogradi svoga dvorišta, kada se – što je danas gotovo nezamislivo – genocid smatrao plemenitim pothvatom koji su i pjesnici veličali (Njegoš, »crnogorska badnja noć«), najjači je zakon bio krvna osveta, a najveće svetinje gost i časna riječ.

Do Prvoga svjetskog rata područje Prokletija nominalno je pripadalo Turskoj, ali je njezina vlast često bila nemoćna, tako da se uglavnom služila vojnim kaznenim ekspedicijama.

Strahote Prokletija iskusila je i srpska vojska (»albanska Golgota«), koja se 1915. povlačila iz Kosova na Jadran i putem bila desetkovana. S vojskom se kao zarobljenik povlačio i Mile Budak (1889-1945), poslije ustaški ministar, koji je povlačenje opisao u memoarskom djelu »Ratno roblje« (I. dio 1941., II. dio 1942.).

Nakon Prvoga svjetskog rata novoj je jugoslavenskoj državi trebalo mnogo vremena da pacificira područja uz granicu s Albanijom, što je zapravo značilo »čišćenje terena« paležom nepokornih sela i smaknućem njihovih stanovnika. U jednu takvu vojnu jedinicu za čišćenje bio je mobiliziran i Branimir Gušić (1901. – 1975.), poslije prvi predsjednik Hrvatskoga planinarskog saveza te plodan suradnik i mentor našega časopisa. Za razliku od drugih vojnika, on je tom prilikom spoznao egzotičnu ljepotu prirode »albanskih Alpa«, zaljubio se u njih i ostao im zauvijek vjeran, i kao planinar i kao znanstvenik, spajajući uvijek ugodno s korisnim. Kad su se prilike smirile, najprije je istraživao jugoslavenski dio Prokletija te o njemu pisao i držao predavanja diljem Europe (Beč, Prag, Bratislava...). Od članaka spomenimo samo onaj o Bjeliču u slovenskom »Planinskom vestniku« (1935., str. 146. i 172.), i geografsku studiju »Prilog morfološtvo Prokletija« u Glasniku Hrvatskoga prirodoslovnog društva (broj 49-50, 1937-1938., str. 116-153.). Gušić je čeznuo i za dijelom Prokletija koji se prostire preko granice, ali mu se ta želja ispunila tek 1947. kao članu znanstveno-alpinističke ekspedicije u Albaniju, u onome kratkom razdoblju kad su vladali srdačni odnosi između te države i Jugoslavije. Putovanje je opisao u 55. knjizi Ljetopisa JAZU 1949.

Slijedilo je razdoblje od desetak godina kad se zbog neprijateljskih odnosa za vrijeme vladavine albanskog diktatora Envera Hodže nije bilo uputno približiti albanskoj granici. Baš je u to vrijeme u ovom časopisu objavljen moj prije spomenuti oduševljeni putopis iz Prokletija. Zamjetio ga je Branimir Gušić i posljedica toga bila je da sam nakon diplomiranja na medicinskom fakultetu postao specijalist iz otorinolaringologije na njegovojoj klinici na Šalati i тамо ostao do umirovljenja.

Gušić, kao ni ja, nije mogao zaboraviti Prokletije pa smo 1963. organizirali malu ekspediciju radi istraživanja najljepšega dijela toga gorja, iznad Gusinja, uza samu granicu s Albanijom. U tom su pohodu sudjelovali i geograf dr. Mirko Marković (1929. – 2009.), također u to doba marljiv suradnik našeg časopisa, te botaničarka Ljeka Gospodarić, članica PD-a

Navez Poljak-Gračanin (desno), s raščehanim konopljanim užetom

»Zagreb«. Plod našeg pohoda bio je opsežan Gušićev prikaz »Brada u Prokletijama«, s velikim Markovićevim zemljovidom u prilogu, koji vjerojatno ni do danas nije nadmašen (»Naše planine« 1964., str. 49.). Marković je osim toga napisao istoimenu morfološko-geološku studiju, ali budući da sam je kao tadašnji urednik odbio tiskati, toliko se razlutio da je, na žalost, prekinuo našu daljnju suradnju, a studiju je tiskao slovenski »Planinski vestnik« (1964., br. 11). Tko zna, valjda sam pogriješio. Marković je napisao i opsežnu kroniku, zapravo povjesnu studiju o istraživanju Prokletija počevši od 19. stoljeća, ali ju je objavio u danas teško dostupnoj spomen-knjizi »Prokletije« PD-a »Đerovica« iz Peći iz 1958. godine (»Kronika Prokletija«, str. 27-47).

Ne mogu ovom prilikom prešutjeti ni razgranatu albansku obitelj Ljuljaševića. Živjeli su u planinskoj dolini Dolji iznad Gusinja u nekoliko zaselaka i prilikom naših planinarskih ekspedicija uvijek nam gostoljubivo pružali konak i osiguravali vodiča. Na žalost, ti dragi, plemeniti ljudi morali su se raseliti sa svojih ognjišta jer su kao katolici orijentirani prema Zapadu stalno bili proganjeni i šikanirani, jednako kao i njihov tadašnji župnik, inače rodom iz Istre. Dijelom su se nastanili u Kranju, dijelom u Parizu, a njihova crkva u Kačaniku i nekadašnji samostan časnih sestara uz nju danas su pusti. No, Ljuljaševići su ipak bolje

prošli nego katolički Albanci s druge strane granice, u Enver Hodžinoj Albaniji, koji su zajedno sa svojim franjevcima bili krvavo istrebljivani.

Otkrivanje i popularizacija Prokletija

Hrvatski su planinari počeli zalaziti u Prokletije početkom tridesetih godina prošlog stoljeća. Upišete li u Bibliografiji »Hrvatskog planinara« objavljenoj na internetu (www.plsavez.hr) u tražilicu riječ Prokletije, dobit ćete popis od 77 zapisa i vidjet ćete da je mnogo naših planinara posjećivalo to gorje, a takav posjet niti je bio tada, niti je danas nalik nekom nedjeljnomy vikend-izletu na Medvednicu ili Klek. Dovoljno je spomenuti samo to da do grada Peći u podnožju Prokletija ima gotovo tisuću (!) kilometara vožnje željeznicom.

Neki od naših planinara izveli su u Prokletijama pionirske podvige. Izdvojimo nekadašnjeg urednika »Hrvatskog planinara« prof. dr. Franu Kušana (1902. - 1972.), koji je 1935. botanički istraživao Prokletije i u njima prvi otkrio

stanište runolista (HP 1936., str. 20.). I prof. dr. Ivo Horvat (1897. - 1963.), u doba kad je bio tajnik HPD-a (1932.), botanički je istraživao Prokletije. Naši alpinisti ispenjali su prvenstvene smjerove u prokletijskim stijenama i registrirali ih na stranicama HP-a. Na žalost, 1964. u stijenama iznad Gusinja poginula je uslijed nesretnog pada splitska planinarka Helena Gligo. Koprivnički planinar i botaničar prof. Radovan Kranjčev vodio je u Prokletije čak i dake iz svoje gimnazije. I tako dalje...

Nipošto ne valja zaboraviti ni »zagrebačkog Crnogorca« Danijela Vinceka, koji je u crnogorskom mjestu Kolašinu osnovao planinski botanički vrt i u našem časopisu objavio niz članaka o Prokletijama, ali je u planini izgubio i svoju suprugu – unesrećila se pri padu na Komovima. U reprezentativni zbornik, bolje reći planinarsku antologiju od 605 stranica, koju je Vincek sa suradnicima objavio u Cetinju 1997. pod naslovom »Crnogorske planine«, pretiskano je dvadesetak članaka iz »Hrvatskog planinara«, među njima Gušićevi i moji.

Prokletije već svojim imenom unose zebnju u planinarsku dušu, ali istodobno mame ljudi istraživačkog duha. To je planinarski eldorado za kojim su dugo čeznuli brojni ljubitelji planinskih ljetova

Rod Ljiljaševića u Grbaji 1960. godine, danas raspršen diljem svijeta

Planinarski dom PD-a »Radnički« iz Beograda u Grbaji (16. kolovoza 1975. na tečaju GSS-a Crne Gore tečajcima demonstriram pružanje prve pomoći)

S vremenom su planinarski izleti u Prokletije postali svakodnevica, ne samo u crnogorski, nego i u albanski dio gorja (»Albanske Alpe«), gdje su najljepši dijelovi proglašeni nacionalnim parkom.

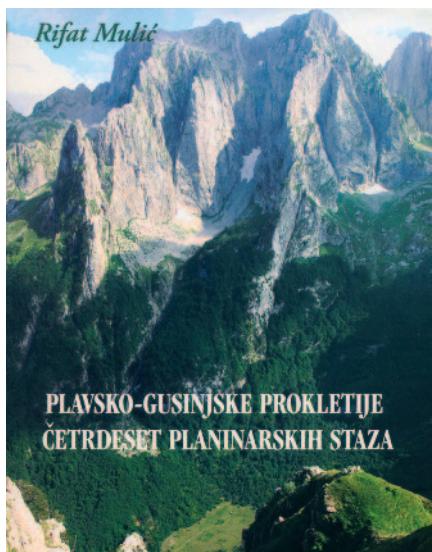
Iako su Prokletije jedinstveno gorje, istina, vrlo prostrano i nepravilno razgranato, planinari ih s obzirom na državne granice dijele na kosovske, crnogorske (plavsko-gusinjske) i albanske Prokletije. Pohod svakome od ta tri dijela valja posebno organizirati, premda trenutačno nema neprilika pri prelasku državnih granica. U tome golemom planinskom području ljepotom svojih stijena ističu se Karanfili iznad Gusinja u Crnoj Gori, a taj je dio srećom i najpristupačniji. Spomenimo i to da smo mi u svojim tekstovima Karanfile nazivali Bradom, jer su ga tako nazivali autohtoni Ljuljaševići, no danas je prevladao naziv Karanfili, pogotovo među alpinistima koji su tu otkrili najatraktivnije penjačko područje na Balkanskem poluotoku.

Planinarskom otvaranju Prokletija mnogo su pridonijeli članovi PD-a »Đerovica« u Peći svojim časopisom »Glas Đerovice« i planinarskim kućama te članovi beogradskog PD-a »Radnički« izgradnjom doma u Grbaji, tiskanjem planinarskog zemljovida i vodiča (Branko Kotlajić i Radonja Šekularac: »Grbaja, gusinjski deo Prokletija«, Beograd, 2003).

Da zaključimo. Godine 1952. opisao sam u »Hrvatskom planinaru« Gusinje, na podnožju gusinjskih Prokletija, kao ušljivu i zaostalu kasaču u kojoj se živi kao u pretpovijesno doba. Nakon toga, dakako, dugo tamo nisam smio ni priviriti. Danas to više ne bi bilo opasno jer je od tadašnjih stanovnika malo tko još živ, a novi su ljudi preporodili svoj gradić.

U Gusinju, tome malom pograničnom gradiću, danas postoje čak dva planinarska društva, koja uzorno rade. PD »Karanfil« tiskalo je lani izvrstan vodič »Plavsko-gusinjske Prokletije« na crnogorskem i engleskom jeziku, a autor mu je poduzetni mještanin Rifat Mulić (211 stranica A5 formata, tiskano u boji, zemljovid mjerila 1:50 000, cijena 10 eura). Gusinjski su planinari uredili planinarska skloništa i markirali staze te gostoljubivo, i ponosno, vode sve dobromjerne planinare u svoju prekrasnu planinu.

Danas, u svojoj 84. godini, u Prokletijama mogu na žalost uživati samo prebirući lijepo uspomene i gledajući ih s podnožja, pa se tako nisam mogao priključiti ni planinarskom pohodu u albanske Prokletije što ga je prošlog ljeta vodio član HPD-a »Zagreb-Matica« ing. Bruno Šibl. Preostalo mi je samo da s užitkom čitam opis toga uzbudljivog putovanja na stranicama ovoga broja »Hrvatskog planinara«.

Naslovica Mulićeva vodiča
»Plavsko-gusinjske Prokletije«

Tragom dedeka Kajbumščaka¹

Jasna Žagar, Sesvete

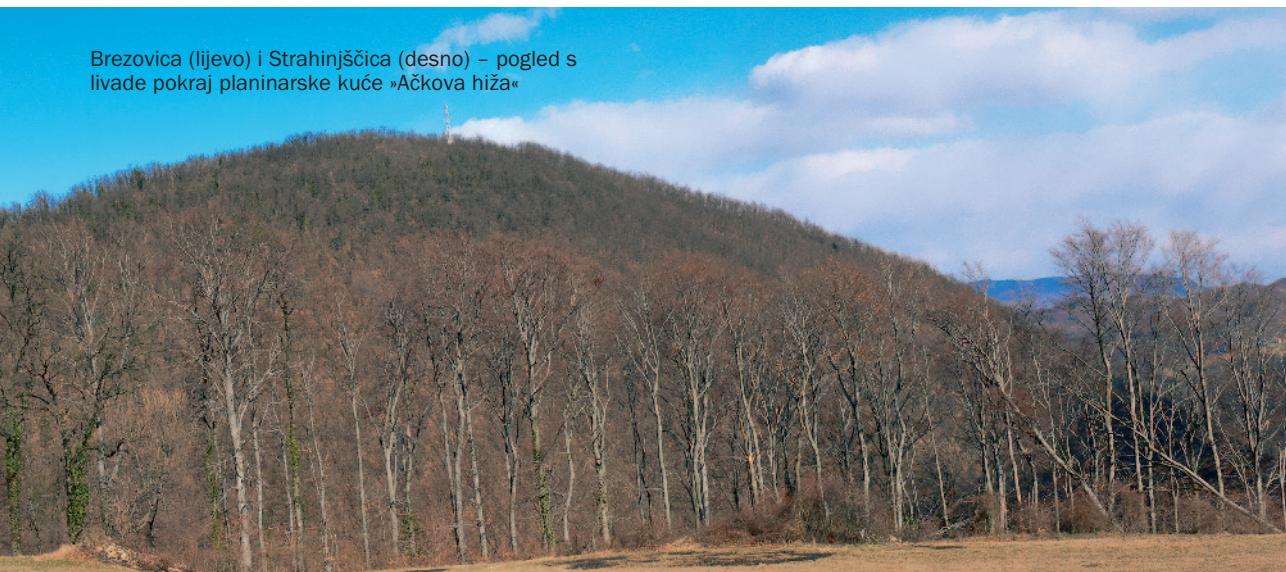
Možda ipak neće biti kiše. Pogled na opustjеле smeđe brežuljke i nebo nad Strahinjšćicom ne ulijeva nadu u prozračan dan. Teški sivi oblaci zavukli su se u planinu pa je guše nemoćnu vlagom i studeni. Bez vjetra se neće moći sama obraniti, a vjetra nema. Iz Žutnice, kroz lijepo uređeno mještjače Podgoru i preko vinograda prošaranih voćkama vodi staza na obronke planine. Bokovi njezina grebena gotovo su okomiti i prekriveni gustom šumom. Nad grebenom se mjestimično oštro izdižu stijene i kameniti stupovi, koji strmoj planini daju alpski izgled. Kiša ipak pada.

Po dugačkoj skliskoj stazi klizi neobičan dvojac ogrnut u kišne kabanice. Začuđen, pozdravlja ga samo pjegavi daždevnjak. Ugodna šumska staza ubrzo se pretvara u pomalo nela-

godno penjanje uzduž slikovite stijene Jelenske pećine, s koje se pruža lijep vidik prema Krapini. Dvojac klizi u zavojima laganim opreznim koracima po skliskoj stazi, kroz oblak ili maglu i sve oštrijji zrak, prema širokom putu na hrptu Goleša. Iz oblaka proviruje planinarska kuća², ali neobični je dvojac zaobilazi i nastavlja put prema vrhu planine. Blato je i skliže se, ali dvojac ne odustaje. S uzletišta za paraglajdere otvara se jedini vidik na pitom zagorski kraj utonuo u tmurnu jesen. Dugačkoj stazi kao da nema kraja.

Ova je planina neobična. Nema izrazita vrha. Njezina se najviša točka³ nalazi na sjevernom hrptu, nekoliko metara od stabla velike bukve. Budući da je vrh obrastao visokim bukovim stablima, nema dobrog vidika. Hladno je i oblačno, povremeno i vjetrovito. Osjećam kako

Brezovica (lijevo) i Strahinjščica (desno) – pogled s livade pokraj planinarske kuće „Ačkova hiža“

mi toplina napušta tijelo. Silno drhturim omotana debelim pokrivačem magle i oblaka, čije mi oštре iglice bockaju lice i ruke. Prozirni kristalići padaju sa smrznutih grana i svjetlucaju na uvenulom lišću. Ništa nije tako lijepo kao tajanstveno hujanje i brujanje vjetra u krošnji ma stabala. Lijepo je i vratiti se toploj planinarskoj kući, koju su upravo napustili markacistiškolarci. Učitelji zbrajaju rezultate, a osmijeh zadovoljstva ne silazi im s lica. Uskoro odlaze i markacisti-učitelji, a usamljen dvojac grijе ozebla leđa i noge pored tople peći. Iako je kuća izgrađena na prijevoju nasred planine, danas s prozora i terase nema vidika. Sve je obavijeno gustim oblakom.

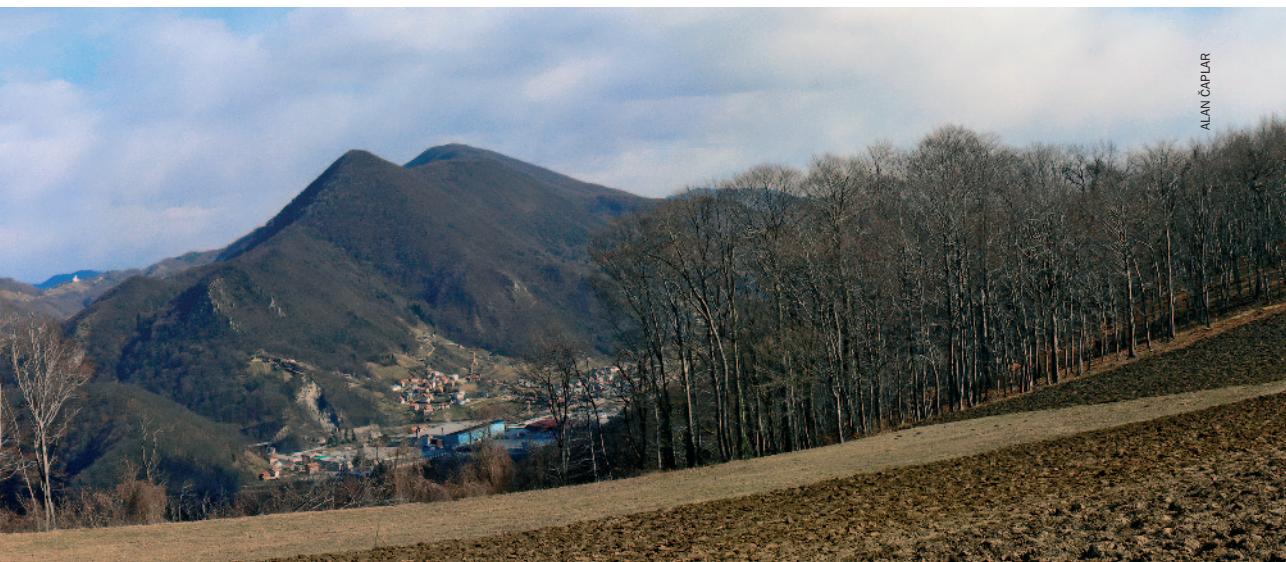
Strma staza na silasku vlažna je i skliska. Silazi na isto tako sklisku livadu isprekidanu stupovima električnih vodova. Nekad prostrana velecvjetna livada, postupno se smanjuje, a njezin prostor preuzima niska šikara. Potoći veselo žubori, a poneki kesten na putu ulješava tužnu jesen. Asfaltni put i selo Strahinje začas su tu. Nema ljudi, ni životinja nema. Šuma je tiha, prazna. Tek jedan traktor izvlači

JASNA ŽAGAR

Vrh Strahinjščice

Nedavno otvorenje Muzeja neandertalaca u Krapini može biti dobar povod da ponovno posjetite taj slikovit zagorski kraj i uspnete se na Strahinjščicu i Brezovicu putovima »dedeka Kajbumščaka«

ALAN ČAPLAR

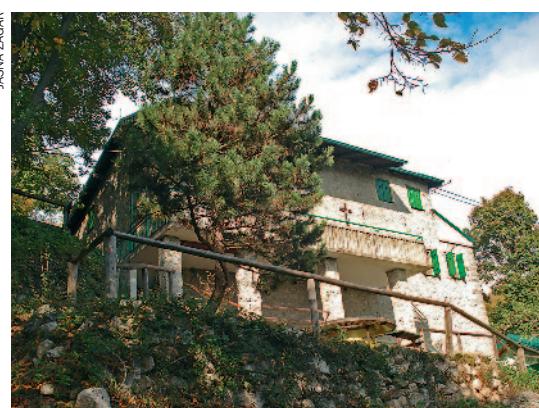
Strahinjščica je srednje visoka planina strmih strana koja povezuje Ivanščicu na istoku s Kostelskim gorjem na zapadu i zajedno s njima dijeli Hrvatsko zagorje na dva dijela

iz šume drva za zimu. Strahinjščica se nad Krapinom uzdiže strmo uvis poput širokoga i oštro nagnutog krova goranske kuće. Brezovica s druge strane osamljena zaviruje u skute Strahinjščice i Kostelskoga gorja.

U Krapini tek poneki čovjek i pokoje dijete žure pustim ulicama. Svi su pobegli od silne studeni što se zavlaci pod odjeću. Rijeka Kapi-

nica ne osjeća hladnoću. Mirno teče ispod svojih mostova. Nad njom polušpilja na padini Hušnjakova brijega krije tajne života neandertalskog pračovjeka iz kamenog doba i prapočetaka današnjih ljudi. Brojni ostaci kostiju, oruđa i oružja nađeni u pješčanim talozima otkrili su kako je tadašnji čovjek živio i s kojim se pradavnim i izumrlim životinjama borio. Polušpilju je 1899. otkrio zagrebački profesor Dragutin Gorjanović Kramberger, a 1948. je zaštićena kao prvi paleontološki spomenik Republike Hrvatske. Po svom značenju jedno je od najbogatijih paleolitičkih⁴ staništa neandertalaca⁵ u Hrvatskoj i u svijetu. Muzej evolucije i park skulptura gostoljubivo čekaju svoje posjetitelje, a važna barokna crkva na Trškom vrhu zove na duhovnu obnovu.

I tako je Dedek Kajbumčak obilježio zagoni kraj i njegove planinarske staze⁶. »Velim vam ja, bil je on pervi filjantrop na svetu, pojem stotridesetjezer liet star. (...) Znanost te mora prihvatiti.

Planinarska kuća »Na Strahinjščici«

A se zgledi ovak. Naš vam je zagorski pračlovek živel poštene. Lovil je kaj je mogel hloviti. Male si je pojel, popil i dal si je mira.

Na Hušnjakovom našel je gospod Gorjanović sakojakoga košča. Jena kost podlaktice bila je amputerana, tak veliju. Veliju da mu je te šaku pojel medved. Ma, nije. Dedek dvajstest liet star veruval je onomu tam prek brega gda mu je došel h gosti da se nemre prignuti i zvaditi vruči kostanj.

I porinul je naš Muž zanjega ruku h ogenj kaj bi mu zvadil vruči kostanj. Siromak hkanil se je, ostal bez ruke i zato ponizno prosim znanstvenike da se pojem filjantropije njemu pripiše. A filjantropija vleče korien od filjati, i otut mi Zagorci imame radi filjanu papriku.«⁷

1 Još 1939. Vladimir Nazor je objavio pripovijetku o dedeku Kajbumščaku – Novo pričanje o drevnom krapinskom čovjeku. Pripovijetka je nastala pod dojmom otkrića bogatog nalazišta neandertalskog pračovjeka na Hušnjakovu kraj Krapine.

2 Planinarska kuća na Strahinjščici sagradena je na prijevoju Strmini na 618 metara. Kućom upravlja PD »Strahinjščica«.

3 Vrh Strahinjščice Sušec visok je 846 m.

4 Paleolitik ili starije kameno doba je prvo razdoblje u razvoju čovjeka. Traje od otprilike 2.500.000 do oko 10.000 godine pr. Kr. Počinje procijenjenim razdobljem upotrebe prvih kamenih oruđa od strane prvih hominida.

5 Neandertalac (*Homo sapiens neanderthalensis*) je izumrla vrsta roda Homo, predak suvremene ljudske vrste *Homo sapiens*, koja je nastanjivala većinu europskog kontinenta i dio jugozapadne Azije. Drugo važno nalazište kasnog neandertalca u Hrvatskoj pronađeno je u Šipilji Vindiji kod Varaždina. Više na <http://hr.wikipedia.org/wiki/Neandertalac>.

6 PD Strahinjščica iz Krapine je povodom 80. obljetnice osnutka 1979. godine otvorio kružnu planinarsku stazu pod nazivom »Kajbumščakov put«.

7 Ni med cvetjem ni pravice: Dedek Kajbumščak; <http://www.zagorje.com/articles/2409/show.aspx>

Nalazište neandertalskog čovjeka na Hušnjakovu

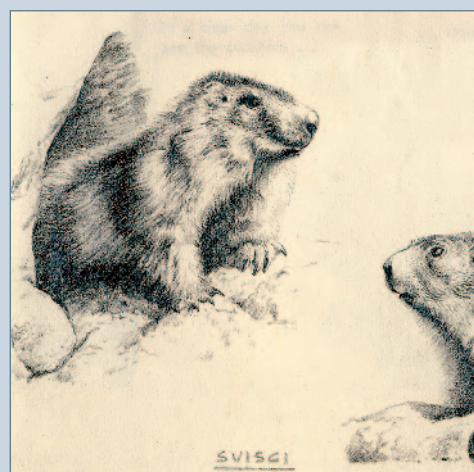
Brdo Brezovica nedaleko od Krapine

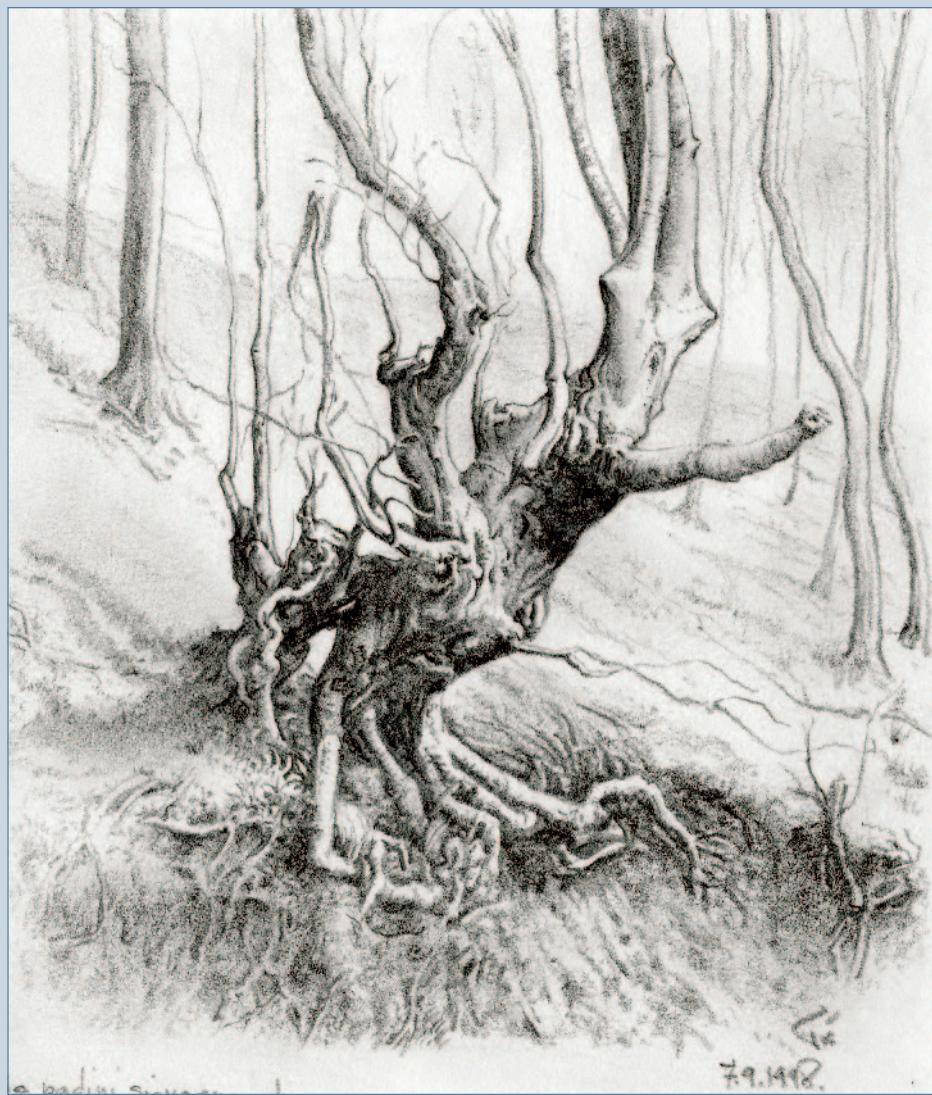

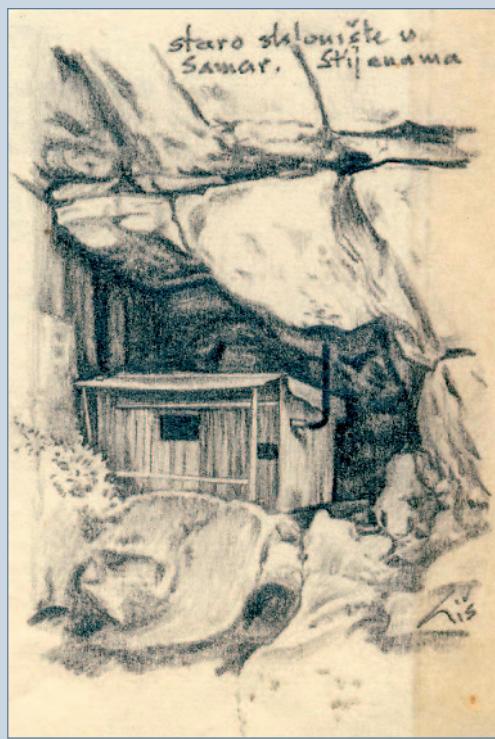
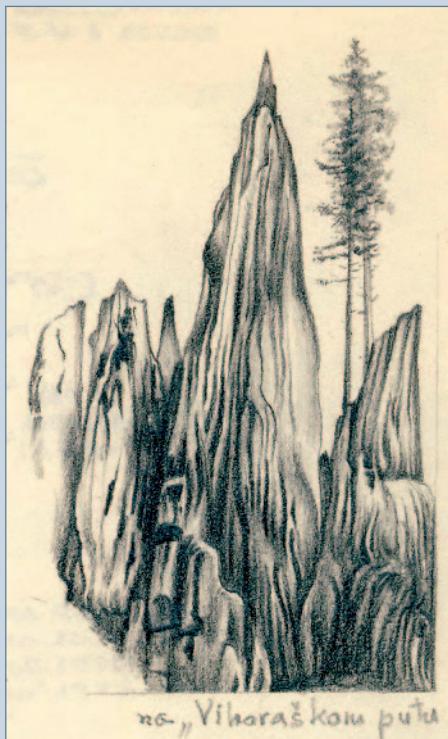
Planinarske minijature Đure Tišljarica (1923 - 2010)

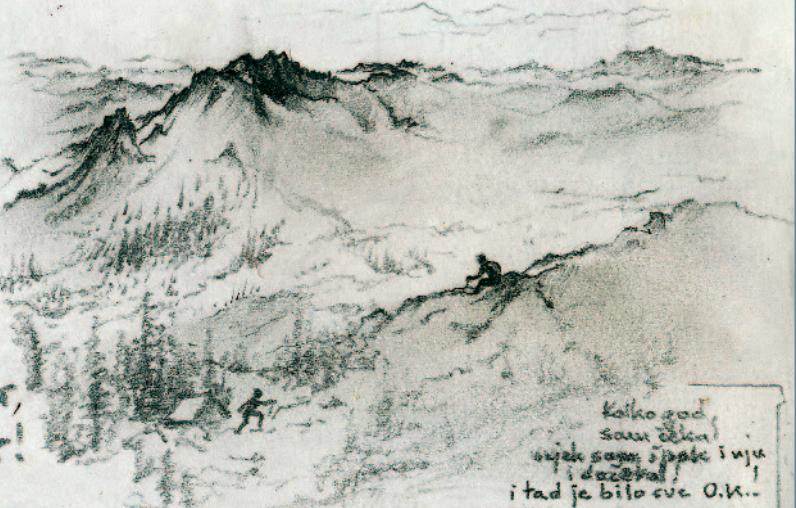
Nedavno preminuli planinar Đuro Tišljaric za sobom je ostavio neizbrisiv trag u vidu brojnih planinarskih crteža, vinjeta, amblema i značaka, sve redom vrhunskih djela. Neka o njegovu umjetničkom daru svjedoči nekoliko reprodukcija iz planinarskog dnevnika koji je pedantno vodio više od pola stoljeća

TE PLANINE,
 TE DALJINE,
 TE SVE STAZE,
 ŽIVIET ĆE NAVEK
 U MENI,
 U MOM SRCU,
 U MOM DUHU —
 KAK' DA SAM
 JOS UNJEK TAM...
 I TAK', ZAPRAV, !
 NIGDAR NIS' SAM.
 TAJ SVIJET —
 TAJKRASAN SVIJET,
 U KOJEM MOREĆ
 NAJBOLJŠE ŽIVJET!

Koliko god
 sam želeo
 ujeli sam i spale i inu
 i dozvah
 i tad je bilo sve O.K...

Tu panoramu je izmiole veliki dečki u mesecu
 i da ju ne zaboravim
 brzo sam ju nacrtala

Presti

NEVJEROJATNO!
 USRED ŠUME
 SAČUVALA SE JE
 TA VOLOVITA, AU
 LIJEPĀ BUKVA.
 I BUKVE IMADU
 NEKIPUT SYČO!

Dolomiti, te čudesne planine u susjedstvu

Đenka Špralja, Zaprešić

Već desetak godina odlazim na po tjedan dana godišnje u Dolomite. Te su me planine ooprve očarale, a možda i začarale.

Dolomiti su po mnogima najljepše europsko gorje. Nalaze se južno od Alpa i prostiru se kroz nekoliko talijanskih pokrajina. Čuvene Tre Cime poznate s naslovnicu knjiga i kalendara, zatim legendarni Torri Violet ili »Rosen-garten«, stijena najtežih alpinističkih smjerova Civetta, Cinque torri (pet kula) te gradići Cortina d'Ampezzo, Madonna di Campiglio, Brunico i druga poznata mjesta samo su dio

onoga što Dolomiti nude. Dolomiti su carstvo nazubljenih stjenovitih grebena, kula, tornjeva i prstiju koji svojom ljepotom očaravaju na svakom koraku. U njihovu su podnožju široke travnate doline s brojnim jezerima i jezercima, rjećicama, slapovima, kravicom koje pasu bujnu i sočnu travu, selima i gradićima.

Ime Dolomiti potječe od francuskoga geologa Deodata de Dolomiea koji je u drugoj polovici 19. stoljeća opisao njihovu geološku strukturu i kemijski sastav. Smatra se da su Dolomiti zapravo nekadašnji koraljni grebeni koji su prije

65 milijuna godina izronili iz mora. U idućim milijunima godina kiše i snijeg ispirali su istaložene meke dijelove, a ostale su čvrste stijene koje plijene ljepotom svojih oblika i boja.

Ove se planine sastoje od posebne vrste vapnenca, dolomita, koji u kalcijevom karbonatu ima primjese magnezijevog karbonata te dobro zadržava vodu, za razliku od našega, jako propusnog vapnenca u Dinaridima, koji je čisti kalcijev karbonat i koji gotovo svu vodu propušta u podzemlje. Osim toga, dolomit ima svojstvo da puca po okomicama i horizontalama. To je ujedno razlog prelijepoj, pravilnoj strukturi dolomitskih stijena.

Dolomiti ljeti vrve planinarama, izletnicima i alpinistima, a zimi skijašima. Planinarskih kuća i hotela ima na svakom koraku, pod svakim vrhom ili na samim vrhovima. Planinarske

kuće nisu privatne, nego pripadaju Talijanskom planinarskom savezu (CAI), a našim planinarama priznaju popust pri noćenju, makar se ponekad treba malo objašnjavati s talijanskim domarima.

Planinarama je u Dolomitima na raspolažanju obilje najraznovrsnijih planinskih staza - od najlakših, šetačkih, preko težih, dužih i viših, do osiguranih staza-smjerova (tzv. feratte) i sasvim alpinističkih smjerova. Ne bi nam dosta jao cijeli život da prođemo sve te staze pa će ovdje prikazati samo nekoliko najljepših razglednica Dolomita, koje me oduševljavaju ma koliko ih puta vidjela.

Broj jedan su najimpresivnije, najljepše, najčuvenije, najfotografirane, neki će zbog toga reći već dosadne, Tre Cime di Lavaredo. Tri vertikalne stijene-vrha tvore dojmljivu sliku,

Dolomiti su carstvo nazubljenih stjenovitih grebena, kula, tornjeva i prstiju koji svojom ljepotom očaravanju na svakom koraku

Torri del Violet

nešto najljepše što sam vidjela u planinama. Visoke su oko tisuću metara, a njihovi vrhovi taman malo premašuju 3000 metara.

Tri se ljepotice posebno lijepo ogledaju u jezeru Misurini (1700 m) i još nekim manjim jezercima u okolini. Uistinu, nema ničega ljepšeg u tom svijetu planina od ove slike. I ma koliko sam puta već тамо bila, taj mi je prizor uvijek jednako očaravajući. Na sreću, prilaz podnožju Tre Cime jednostavan je i dodatno olakšan visinskom cestom, pa i invalidi, i djeca, i neplaninari mogu doći uživati u njihovoј ljepoti. Široka šetačka staza vodi oko masiva, nema većih uspona i to je zaista pravi raj dostupan za sve.

Drugi su najslikovitiji motiv u Dolomitima čuvene stijene Torri Violet u skupini Catinaccio ili Rosengartenu (ružičnjaku). Što ćete ljepše od ove slike: šest zašiljenih tornjeva stremi u nebo, podno njih jezero, planinska kućica i legenda o kralju patuljaka Laurinu i princezi Simildi. Legenda kaže da su ove planine bile posute ružinim vrtovima i da je tu živio kralj Laurino sa svojim patuljcima. Za to kraljevstvo nitko nije znao jer je bilo skriveno u visokim i teško dostupnim planinama. Kralj je bio zaljubljive prirode, nesmotren i nestasan te je ukrao princezu Simildu. Njen ga je brat ipak prona-

šao, zarobio i zatočio. Nakon mnogo godina kralj je uspio pobjeći iz zatočeništva. Na putu prema svom kraljevstvu pogledao je prekrasne ruže iznad šume i bacio kletvu na one koji su otkrili tajnu njegova kraljevstva patuljaka u ružičnjaku. Pretvorio je ruže u sive stijene da ih ni danju niti noću nitko više ne može vidjeti.

Treće, posebno lijepo područje, dolina je rijeke Fanes, koja na svom putu čini mnoge kaskade i slapove, a izdubila je i kanjon dubok više od stotinu metara. Područje je proglašeno parkom prirode. Iz doline se uzdiže nekoliko tritisućnjaka. Na putu dolinom voda je gotovo posvuda dostupna za osvježenje, što olakšava i uljepšava planinarenje. Pri usponu iz te doline na jedan lagani vrh – tritisućnjak Conturines (3006 m), naći ćete se sasvim neočekivano pored ledenjačkog jezera – pod samim vrhom. Mali se ledenjak topi i puni ledenom vodom malo jezerce u raspuklini stijene. Čarobno lijepo za vidjeti, ali nije za hladnje nogu i grla jer je voda jako ledena. No, to nije ni neophodno jer u donjim dijelovima puta voda curi na sve strane u potočićima pa je možete tamo dohvatiti, a nije ni tako hladna.

Budući da Dolomiti obiluju vrhovima visokim oko 3000 metara, na njihovim se sjevernim stranama često nalaze ledenjaci. Oni su, dodu-

še, svake godine sve manji i tanji, ali su još uvi-jek tu. Jedan je od najvećih sačuvanih ledenjaka u Europi onaj pod Marmoladom (3342 m). To je jedini veliki ledenjak Dolomita ($3 \times 1,5$ km). Podno ledenjaka je brana koja skuplja svu njegovu vodu u umjetno jezero Fedaiju.

Skupina Cadini ogleda se u nadaleko poznatom jezeru Misurini. Gradić Misurina ishodište je za uspone na mnoge dolomitske vrhove – Cristalo, Sorapis, Cadini, Tre Cime i druge, a i mjesto za odmor od njih. Ne samo u Misurini, nego i u svim drugim gradićima i selima, balkoni i vrtovi puni su cvijeća i samo se pitamo kako to da naši ugostitelji još nisu otkrili tu jednostavnu, a neodoljivu ljepotu cvijeća kojim mogu ukrasiti svoja mjesta i lokale. Ovdje kao da se svi natječu u tome tko će imati ljepše cvijeće na hotelu, restoranu, kafiću, kući i okne.

Dolomiti su puni vode koja daje život i posebnu ljepotu ovim planinama. Ima li ljepšeg doživljaja od onoga kad nakon uspona odma-

rate noge na obali mirnog jezera, a oči i dušu u slici vrhova i stijena koje se oslikavaju u tim jezercima? I još vam je voda na dohvati ruke za osvježenje i umivanje!

U Dolomitima vode ima na sve strane. Ovdje teku impresivne rijeke, ima velikih jezera, ali i mnogo malih potoka i jezera. U višim predjelima zadivit će vas desetci tih planinskih očiju s kojima se obostrano gledamo, a naići ćete i na potočice koji žubore ispod sipara i ne daju se vidjeti niti uloviti. Njihova će nas voda čekati u nekom jezeru, rijeci i, na kraju, u moru. Na stazama kojima se krećemo u ovim planinama na svakom ćete koraku vidjeti drvene pipe i korita, pa je voda dostupna za umivanje i uzimanje u četurice. Posebna je ljepota u tome što su te drvene cijevi, korita i male nadstrešnice koje ih štite bogato izrezbarene i prava mala umjetnička djela.

Najtoplje preporučujem Dolomite hrvatskim planinarima, to su planine koje svaki planinar jednom treba posjetiti.

Skupina Cadini

Veliki Sopalj na Pelješcu

Orsat Žitković, Dubrovnik

Meni osobno zima je posebno draga – čak nekako draža od ljeta. Ljeti, kada zavladaju nesnosne vrućine, mi na hrvatskom jugu baš i nemamo nekih velikih htjenja pohoditi planine. Ljeto je za more. A zima... pa ni zima na jugu prošle godine baš i nije bila neka. Sunce je toplo milovalo blijuđu kožu, moglo se hodati u majicama kratkih rukava, a leptiri su letjeli oko nas... Doduše, vrhovi Pelješca su se u siječnju zabijelili, no već tjedan dana poslije počela je neka sasvim druga priča – proljetna priča, moglo bi se reći.

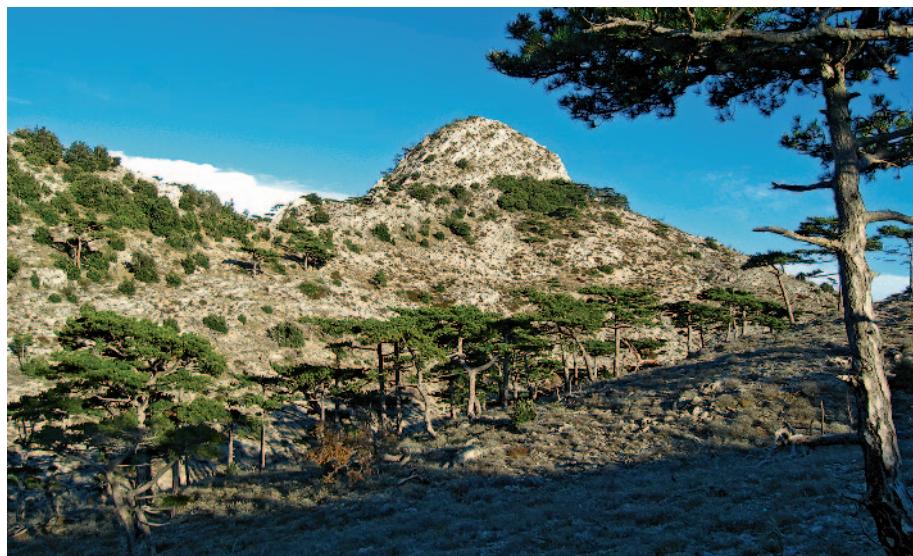
Ujutro smo se našli u Orebiću, ishodišnom mjestu za posjet najvišem vrhu Pelješca. Sveti Iliju meni osobno jedna je od najdražih planina u ovoj nam našoj maloj, ali lijepoj zemlji. Uvijek kad dođem na Sv. Iliju imam osjećaj da se penjem na nekakav otočni vrh, prati me nekakav osjećaj da sam sa svih strana okružen morem, a to zapravo tako i jest. Kada sam prvi put pođio Sv. Iliju prije gotovo deset godina, bio je

to buran zimski dan. Pogled koji mi se tada otvorio s vrha nikad neću zaboraviti. Na vrhu sam bio malo poslije podneva, bura je prestala puhati i more se, kako mi to kažemo, zabonacalo. Jedna kočarica rezala je more između Sućuraja na Hvaru i ušća Neretve. Biokovo, meni tada još nedovoljno poznato zauzelo je dobar dio te slike, a još samo malo dalje blistali su se ne tako daleki snježni vrhunci u Hercegovini. I da, upravo ono što sam tada video tjeralo me da se vratim ovamo.

Danas je upravo jedan takav dan: izjutra bura, a poslije bonaca i sunce. Orebić se tek počeo buditi. Na ulicama nema ni žive duše.

Sastajem se s Ivanom koji je zorom krenuo iz Vela Luke na otoku Korčuli. Cilj nam je Veliki Sopalj, 770 metara visok vrh koji se nalazi dva kilometra sjeverozapadnije od vrha Sv. Ilijе (961 m).

Sam vrh je poznat manjem broju planinara, uglavnom lokalnih. Do njega ne postoji marki-

Stožasti vrh
Velikog Soplja

rana niti bilo kakva druga staza osim onih koje su ugazili mufloni, veprovi i čagljevi. Krećemo iz Ruskovića stazom preko Kabla markacijom prema kući pod Svetim Ilijom koju obnavljaju orebički planinari. Staza je napravljena prije više od stotinu godina za potrebe plemstva koje je ovamo dolazilo u lov. Njihova lovina bili su čagljevi, životinja koje su i dan danas na neki način simbol Pelješca. Iza njih je ostala staza i kuća koja će uskoro postati možda i jedna od najljepših planinarskih kuća u Lijepoj Našoј.

Kada visinomjer pokaže da se nalazimo na visini od šesto metara, znači da se nalazimo nadomak vrha Kabla, s kojega se pruža ptičja perspektiva na Orebič, Pelješki kanal te na niz malih otočića ispred Lumbarde i Korčule. Put nas dalje vodi kroz šumu pa potom preko sipara te izlazi na još jedan vidikovac. Promatramo otočice. Vrnik, s kojeg se vadio kamen za zidine Dubrovnika, Badiju na kojoj se nalazi benediktinski samostan te na Sestrice i ostale pitoreskne otočice korčulanskog arhipelaga.

Ukazuje nam se crveni krov freško obnovljane kuće. Na potezu do kuće i ispred kuće susrećemo konje i magarce koji uživaju u ovom mediteransko-planinskom ambijentu. Oni su svi odreda pitomi, ali kad na vama osjete sol od znoja počnu čačkati po vama i oko vas, što bi možda kod neupućenih moglo prouzročiti neugodan strah.

Nakon marenđe pred kućom (točnije kojih stotinjak metara od kuće jer su konji čini se bili razmaženi na dobru spizu pa smo morali uteći od blizine kuće i konja), upućujemo se po azimutu prema našem odredištu. Kroz šumu crnog bora i preko livade kadulje stižemo na greben koji pratimo na putu prema našem cilju. S grebena nam se otvara veličanstven vidik na selo Dubu Pelješku, nad koju se nadvijaju kamene litice i neprohodne šume Svetog Ilije. S ove strane pogled je znatno ljepši nego sa slobodnog vrha.

Za nekih 40 minuta hoda od kuće evo nas konačno pod vrhom Velikog Soplja. Vrh ima oblik stoča – mogli bismo ga čak nazvati pelješkim Matterhornom. Uspon na vrh nije težak, ali tko dolazi s ove strane treba malo uposlit i ruke. Doduše, sa zapadne strane može se na Sopalu popeti bez većih problema, i bez korištenja ruku.

Na vrhu smo, odmaramo se i fotografiramo. S veseljem promatramo Rilić, Biokovo, Vran, Čvrsnicu, Prenj, Velež, tamo dalje čini se i Durmitor... sve planine pokrivene su snježnim pokrivačem, a tu pored nas na vrhu Soplja dva šarena leptira lete jedan pored drugoga. Promatramo, i kujemo planinarske planove za skoru budućnost, ali svakako opet ćemo se vratiti i ovamo, na Pelješac, na Svetoga Iliju i na Veliki Sopalj.

Vidik s grebena
prema Biokovu

Posljednji izlet na Jankovac

U spomen mome oca Milanu Kaučiću

Ratko Kaučić, Požega

To sam se nedjeljno jutro probudio malo ranije no obično. Vani je bilo neobično toplo za sredinu mjeseca studenoga. Na nebū nije bilo gotovo ni jednog oblaka, tek u daljinu, po rubovima Orljave, vukle su se koprene magle kao putokaz jeseni i nagovještavale vrijeme koje priliči tome dobu godine. Ustao sam spotaknuvši se o ruksak s fotoaparatom. U tom trenutku nešto mi je reklo - pokreni se, iskoristi dan, idi u prirodu, u Papuk, napravi nekoliko fotografija toplih jesenjih boja...

Skuhao sam kavu i nazvao svoga starog. Oduvijek je bio zanimljiv i duhovit suputnik i otac savjetnik kojega se mora poslušati kad je u pitanju motiv, kadar i sama fotografija. Javio se pomalo umornim glasom, no kad sam predložio akciju, oduševio se poput mladića: »Sine,

jedva čekam, vrijeme je odlično, naravno da idemo. Hoće li ići i Vijeka s nama?« – pitao je kao i svaki brižni djed mareći pri tome da i unuka uhvati slike neupitne ljepote jeseni naših brda. »Čuj tata, mislim da su ona i baka naumile ispeći palačinke pa ćemo nas dvojica ipak danas ići sami.« A zapravo sam, u dubini duše, pomalo sebično želio taj izlet nasamo s ocem. Kao da sam slutio da je posljednji. Predložio sam Jankovac. Složio se.

Put je bio isplaniran, ljubav prema prirodi oduvijek je živjela i rasla u njemu, ali budući da je hodao uz pomoć štapa, bili smo prinuđeni put prijeći automobilom. Krenuli smo poslije deset sati. Prošavši Veliku uronili smo u rubove Papuka. Znao sam s lica svoga oca pročitati gotovo svaki osjećaj, a to se lice u trenutku

Jesen na Jankovačkom jezeru

smrknulo dok smo prolazili pokraj goleme rane kamenoloma koji je onako surovo urezan u bedro planine naprosto vrištao svojom neprirodnošću. »Taj kamenolom, ta nisu li trebali sanirati te iskope?« Rekao je to nekako tužno, a pogled mu se na trenutak zamutio. Imao sam potrebu učiniti ono što je obično on radio u odnosu sa mnom, utješiti ga. »Naravno da su trebali, no kod nas ionako gotovo nitko ne radi ono što bi trebao. Nemoj se žalostiti, sanirat će se jednog dana.«

Nakon sljedećeg zavoja kamenolom je nestao kao što nestaje sve u životu, a nas dvojicu okružila je šuma vitkih stabala. Sve je bilo tih, spokojno i odisalo je nekim otajstvenim mirom. Sunce je na trenutke tkalo svoje zrake poput dugih prstiju i obasjavalo naša zadovoljna lica, pomalo nas zasljepljivalo, škakljalo, te se skrivalo kad bismo stavili naočale. Vozio sam polako. Gledali smo srebrna stabla bukve. Iistica su se na pozadini od smedeg lišća. »Čuj stari, da fotkam malo te bukve? Sviđaju mi se kontrasti.« No, tata je odmahnuo glavom i rekao: »Prvo Jankovac, a bukve ćemo na povratku.« »Dobro, na povratku.« U pravu je, kao i uvijek, jer ču pri povratku imati bolje svjetlo.

Za dvadesetak minuta stigli smo do Jankovca. Prvo smo popili čaj u domu. To je uostalom bila prešutna tradicija svih prijašnjih dolazaka na to čarobno mjesto. Stari je dom imao čar nekoga prohujalog vremena, čar staroga planinarstva, vremena kad je komercijalno u tom biseru Papuka bilo jednostavno nemoguće. Njegove stube dočekivale su škripom umoran korak planinara i pozdravljalje svakoga gosta. Sada te škripe nema, a pozdrav smo dobili od mladoga ljubaznog konobara. Pili smo čaj i dogovarali se što bi vrijedilo snimiti. Izbor je pao na tajnovitu i namreškanu vodu Jankovačkog jezera i odraze jeseni u njoj.

Izašli smo iz doma. Blag, neobično topao papučki povjetarac pozdravlja je nas dvojicu, svoje stare poznanike. Došli smo do jezera. Divlje patke, čim su nas vidjele, žurno su i uplašeno krenule u suprotnom smjeru, na drugu stranu jezera, u sigurnost šaša i jezerske trave. Stajali smo na obali osupnuti bojama kojih nema na slikarskim paletama. Prelijevale su se najneobičnijim kombinacijama, u kojima se na

Požeški planinar Milan Kaučić

pomalo uznemirenoj površini dodiruju nebo i voda.

Namještao sam stativ i pripremao objektive, a moj je otac krenuo uz jezero umorna koraka, pognut, oslanjajući se na štap. Vjerojatno se sjećao kako je nekad sigurno i čvrsto kročio tim stazama dolazeći preko brda od veličke strane, kad ga ništa nije moglo zaustaviti u pohodima kroz papučku divljinu i prirodu, kada su on i planina postajali jedno, međusobno se nadopunjavajući, i tako ostali zauvijek u njegovim stihovima i pričama... Planinario je godinama tim putovima sa svojim priateljima, sa svojim Malim Pajdom. Nije bilo puta ni staze koju nije poznavao. Snimao sam. Patke su se uporno skrivale u šašu pa sam se okrenuo zrcalnom odrazu jesenje šume u tamnoj vodi. Nakon nekog vremena video sam oca kako polako ide prema automobilu. To mi je bio jasan znak da trebam dovršiti snimanje.

Krenuli smo natrag. »Vozi preko Orahovice, molim te« – rekao je – »nekako mi se čini da je mokro na jednom dijelu ceste.« Skrenuo sam desno put Orahovice. »Nije važno što nismo snimali bukve, doći ćemo sljedeće jeseni pa ćemo ih onda snimati« – rekao sam. Tata se samo blago nasmiješio i zašutio. A ja tada nisam znao da će tišine ovoliko boljeti.

Mjesec dana poslije, u ledenoj noći 20. prosinca, preminuo je u miru svoga doma. U očevu spomen napisao sam ovaj kratki zapis s njegova posljednjeg susreta s planinom koju je najviše volio, s Papukom.

Glavni odbor HPS-a

Zapisnik sa sjednice održane 27. veljače 2010. u Domu HPS-a u Zagrebu

Nazočni članovi Glavnog odbora: H. Kraljević (predsjednik HPS-a), T. Čanić (dopredsjednik HPS-a), V. Novak, F. Novosel, D. Butala, R. M. Bronić, M. Rabak, M. Glagolić, N. Gojević, G. Gabrić, I. Hapač, B. Margitić (članovi Izvršnog odbora), V. Sor (član IO-a i pročelnik Komisije za školovanje), J. Kosović, A. Marović, A. Čaplar, A. Sušić, D. Luš, V. Horvat, D. Pavelić, B. Krznarić, D. Lovreček, B. Aleraj i Ž. Adamek (pročelnici ili zamjenici pročelnika komisija za planinarske putove, sportsko penjanje, promidžbu i izdavaštvo, speleologiju, vodiče, priznanja, alpinizam, gospodarstvo, suradnju s upravama zaštićenih planinskih područja, povijest planinarstva, kadrovska, statutarnu i normativnu djelatnost), D. Berljak (Hrvatska gorska služba spašavanja), B. Buljan (PS Splitsko-dalmatinske županije), I. Protić (Slavonski planinarski savez), B. Kušen (PS Varaždinske županije), D. Tonić (PS Primorsko-goranske županije), Ž. Milić (PS Šibensko-kninske županije), I. Nad (PS Vukovarsko-srijemske županije) i M. Perković (PS Dubrovačko-neretvanske županije), ukupno 32 člana Glavnog odbora HPS-a.

Nakon otvaranja sjednice H. Kraljević, predsjednik HPS-a zamolio je članove Glavnog odbora da se minutom šutnje sjetimo umrlih planinara od prošle sjednice do danas.

U pozivu na sjednicu predsjednik HPS-a predložio je dnevni red od 11 točaka koji je jednoglasno prihvaćen.

Dnevni red:

- Verifikacija članova Glavnog odbora prema članku 26. Statuta HPS-a
- Donošenje Poslovnika o radu Glavnog odbora HPS-a
- Imenovanje pročelnika i zamjenika pročelnika komisija HPS-a

- Izvještaj o radu HPS-a u 2009. g.
- Izvještaj o radu komisija HPS-a u 2009. g.
- Izvještaj o radu gradskih i županijskih planinarskih saveza u 2009. g.
- Zaključni račun HPS-a za 2009. g.
- Izvještaj NO HPS-a za 2009. g.
- Proračun za 2010. g. – komisije i ukupno HPS
- Pravilnici komisija za sportsko penjanje, speleologiju i alpinizam

11. Pitanja i prijedlozi

Jednoglasno je prihvaćen i prijedlog sastava verifikacijske komisije (Ž. Adamek, I. Hapač, D. Butala), zapisničara (D. Berljak) i ovjerovitelja zapisnika (H. Kraljević i D. Luš).

Ad. 1. Verifikacijska komisija prema predanim evidencijskim listićima ustanovila je da je na sjednici nazočno 32 od ukupno 41 članova Glavnog odbora HPS-a. Potreban kvorum je najmanje 21 nazočnih i postoji, a za donošenje pravovaljanih odluka potrebno je 17 jednakih glasova. Izvještaj Verifikacijske komisije jednoglasno je prihvaćen. Na sjednici je bez prava glasa nazočio dr. Željko Poljak, član Nadzornog odbora.

Ad. 2. Poslovnik o radu Glavnog odbora HPS-a bez rasprave prihvaćen je jednoglasno.

Ad. 3. Bez rasprave jednoglasno su imenovani pročelnici i zamjenici (navedeni u zagradama) u stručnim i organizacijskim komisijama HPS-a: Sportsko penjanje: Anamaria Marović (Vedran Vračar); Priznanja: Vladimir Horvat (Nikolaj Levičnik); Vodiči: Darko Luš (Mladen Mužinić); Gospodarstvo: Božidar Krznarić (Krešimir Bartaković); Speleologija: Dalibor Paar (A. Sušić); Planinarsko skijanje: Branko Šeparović (Mario Rodeš); Povijest planinarstva: Borislav Aleraj (); Zaštita prirode: Slavko Ferina (Miljenko Haberle); Alpinizam: Vedra-

ALAN ČAPLAR

Sjednica Glavnog odbora HPS-a 27. veljače 2010.

na Simičević (Damir Pavelić); Planinarski putovi: Jasna Kosović (Tomislav Pavlin); Školanjanje: Vladimir Sor (Darko Domišljanović); Promidžba i izdavaštvo: Alan Čaplar (B. Meštrić); Statutarna, normativna i kadrovska: Goran Škugor (Žarko Adamek); Suradnja s upravama zaštićenih planinskih područja: Dražen Lovreček (Miro Mesić) i Planinarski pohodi, visokogorski usponi i daleka putovanja: Željko Žarak (Tomislav Marković).

Ad. 4. Opširan izvještaj o radu HPS-a objavljen je u »Hrvatskom planinaru« br. 1/2010. Glavni tajnik D. Berljak istaknuo je neke dijelove tog izvještaja. U 2009. najvažnije i odlično organizirane akcije bile su Dani hrvatskih planinara 6. i 7. lipnja na Japetiću, tradicionalni pohod na Dinaru 1. i 2. kolovoza, međunarodno natjecanje penjača za prvosvibanjske praznike u Paklenici, obilježavanje Svjetskog dana planina na Papuku u prosincu i poslovi na Svjetskom skijaškom kupu na Sljemenu u siječnju, ali posebno treba istaknuti dvije akcije na koje smo vrlo ponosni. Nakon nekoliko godina marljivog rada i uloženih vlastitih sredstava u prošloj godini je u potpunosti završena digitalizacija svih brojeva časopisa »Hrvatski planinar« čime se mogu pohvaliti samo rijetka glasila, a nijedno s tako drugom tradicijom izlaska

kao što je slučaj s našim časopisom. Drugi projekt, koji neće ostati samo zapisan kao najveća akcija u 2009. već jedna koja će se dugo pamtitи je organizacija uspješne HPS-ove ženske ekspedicije na najviši vrh svijeta Mount Everest. Postignuti vrhunski rezultat, mnogobrojna priznanja i nagrade te velika medijska pozornost ekspedicije, imale su i dalje postižu veliku promidžbu hrvatskog planinarstva, a vidljiv je izuzetan porast zanimanja za planinarske i alpinističke škole. Stječe se dojam da se taj događaj mogao i još bolje iskoristiti, posebno u organizaciji što većeg broja predavanja o ekspediciji. Neka od njih se usprkos upitima naših planinarskih društava i drugih ustanova nisu mogla održati, jer pojedine članice nakon završetka ekspedicije nisu pokazale interes za daljnju suradnju s HPS-om. Krajem 2009. u HPS-u bilo je registrirano 236 planinarskih društava i klubova, 13 županijskih i gradskih planinarskih saveza, pet stanica vodiča, Hrvatska gorska služba spašavanja i njenih 19 stanica - ukupno 274 udruge. Broj članica HPS-a neprestano raste, a sljedeće godine održat će se Skupština HPS-a i potreban kvorum može postati vrlo upitan s obzirom na tako velik broj članica. Osim toga, Ured za opću upravu za nacionalne saveze prema dostavljenom zapisniku i eviden-

cijskim listićima provjerava pravovaljanost mandata osoba ovlaštenih za zastupanje svojih udruga u skupštinskom sazivu. U slučaju njegova izostanka te se udruge ne računaju u kvorum što može dovesti do naknadnog poništenja Skupštine HPS-a. Izvršni odbor HPS-a na svojoj sjednici održanoj 15. veljače 2010. donio je odluku, a isto predlaže i Glavnem odboru, da sve naše članice do 31. 12. 2010. godine u Ured HPS-a moraju poslati presliku Rješenja o upisu u Registar udruga u kojem je vidljiva pravovaljanost mandata njihovih osoba ovlaštenih za zastupanje do 1. 6. 2011. godine. U slučaju da naše članice nisu održale skupštine prema odredbama svojih statuta ili nisu poslale zahtjeve za upis promjena u urede za opću upravu, to trebaju učiniti najkasnije do kraja 2010. godine. Udrugama u HPS-u koje do početka sljedeće godine neće tako postupiti, neće se izdavati članski materijal za 2011. godinu. Izvještaj o radu u 2009., kao i potvrda navedene odluke Izvršnog odbora od 15. veljače 2010. godine usvojeni su jednoglasno.

Ad. 5. Izvještaji o radu stručnih i organizacijskih komisija HPS-a u 2009. godini primljeni su u Uredu HPS-a i u skraćenom obliku objavljeni u HP 1/2010. Nisu ih dostavile komisije za školovanje, zaštitu prirode i alpinizam, koja je to učinila naknadno. U 2009. godini izvedeno je oko 350 akcija, ekspedicija, pohoda, susreta, škola, tečajeva, seminara, vježbi, predavanja i natjecanja na kojima je sudjelovalo blizu četiri tisuće naših članova. Glavni tajnik upoznao je članove Glavnog odbora o poteškoćama u radu s nekim komisijama oko najave, podizanja i obračuna namjenskih sredstava za pojedine akcije. Zbog jasnih i opće važećih odnosa svih komisija Saveza i Ureda HPS-a, Izvršni je odbor na posljednjoj sjednici prije Glavnog odbora donio odluku da će proračun HPS-a koji se odnosi na komisije HPS-a od 2010. godine nadalje, sadržavati uz naziv i brojčanu oznaku svake komisije, a svaka akcija iz proračuna HPS-a uz određeni iznos odobren na Glavnem odboru imat će i šifru te stavke. U fazi najave, komisije će obvezno koristiti obrazac »Programski zahtjev«. Knjigovodstveno praćenje troškova po komisijama od 2010. odnosit će se samo na vlastitu djelatnost (kotizacije, spon-

zorstva, izdani računi i sl.), dok će se utrošena sredstva komisija iz proračuna HPS-a knjižiti zajednički prema pripadajućem kontu, a Ured HPS-a uvažavat će samo takav način rada. Glavni odbor podržao je takvu odluku Izvršnog odbora, a izvještaji stručnih i organizacijskih komisija HPS-a za 2009. godinu prihvaćeni su jednoglasno.

Ad. 6. Izvještaje o gradskih i županijskih planinarskih saveza u pisanim oblicima dostavili su PS Karlovačke županije, PS Varaždinske županije, PS Ličko-senjske županije, PS Splitsko-dalmatinske županije, PS Šibensko-kninske županije, PS Dubrovačko-neretvanske županije i PS Vukovarsko-srijemske županije. Predstavnici PS-a županija nazočni na sjednici Glavnog odbora, kao i predstavnik PS-a Primorsko-goranske županije dali su i usmeni kraći prikaz rada tih udruga.

Ad. 7. Svi članovi Glavnog odbora dobili su uz pozive za sjednicu detaljan opis svih prihoda i rashoda, a glavni tajnik komentirao je stavke zaključnog računa HPS-a za 2009. godinu. Od 1997. godine Savez je godišnje prihode neprestano povećavao i sada su oni deset puta veći od tadašnjih. Osim dobrog poslovanja, krajem godine stvara se čvrsta finansijska zaliha kojom se svake godine premoste uobičajeni izostanci prihoda početkom godine i na određen način kreditira polica osiguranja naših članova i rad komisija, prije nego za to pristignu njihovi namjenski prihodi od članskih markica. Ta sredstva iznose samo 25% ukupnih prihoda, ali pretjerane narudžbe, neurednost ili zakašnjele uplate mogu znatno otežati redovno plaćanje osiguranja i planirane akcije komisija. U 2009. godini došlo je do izrazitog raskoraka u broju podignutih i kasnije vraćenih članskih markica. Takav način zaduživanja planinarskih društava sa članskim materijalom i njegovim prevelikim povratom početkom ove godine otežao je realnu procjenu broja osiguranih osoba i od Glavnog odbora zadanu realizaciju proračuna komisija. Markica je vraćeno čak za 76.590 kn, a još najmanje 30.000 kn nije bilo plaćeno do kraja godine, pa se u godišnjem prihodu stvara pogrešna slika te stavke. Kako se slična situacija ne bi ponovila, Izvršni odbor na svojoj sjednici od 15. veljače 2010. godine donio je odluku da

od 1. 4. 2010. godine, dužničko-vjerovnički odnos za plaćanje više nije kraj tromjesečja već 30 dana od datuma računa, a nove markice ne mogu se podizati, ako nije plaćen prethodni račun. Povrat markica i dalje je moguć do 15. 1. sljedeće godine, ali najviše do 10% vrijednosti preuzetih markica. Ukupan prihod u 2009. bio je 3.470.551,10 kn, a tom znatno većem iznosu pridonijela su posebno ugovorena sponzorska sredstva za ekspediciju »Mt. Everest 2009«. Ukupni rashod bio je 3.281.502,88 kn, odnosno ostvaren je pozitivni saldo od 189.048,22 kn. Unatoč problemima s prevelikim povratom markica i neurednim plaćanjem, police osiguranja članstva i zatraženo financiranja programa i akcija komisija iz proračuna HPS-a koje su se održale u 2009. u potpunosti su ostvarena. Svi ostali troškovi i primljeni računi na vrijeme su plaćeni i prema nijednom dobavljaču ne postoje dužnički odnosi Hrvatskog planinarskog saveza iz 2009. godine. Nakon izvještaja, odluka o izmjeni načina poslovanja sa članskim materijalom i zaključni račun Hrvatskog planinarskog saveza za 2009. godini prihvaćeni su jednoglasno.

Ad. 8. Izvještaj Nadzornog odbora HPS-a za 2009. godinu u pisanim obliku bio je priložen materijalima uz poziv na sjednicu Glavnog odbora. Nadzorni odbor HPS-a pozivan je na sve sjednice Izvršnog odbora, na njima bio nazočan te time izravno pratilo način rada tog tijela i pravovaljanost donesenih odluka. Obavljen je uvid u ostvarenje programa HPS-a, zakonitost i primjena općih i organizacijskih akata Glavnog odbora, Izvršnog odbora i komisija HPS-a, materijalnog i financijskog poslovanja HPS-a te rada stručne službe i Ureda HPS-a te je ocijenjeno da se sve navedeno obavilo zakonski, u skladu sa Statutom HPS-a i prema odlukama tijela HPS-a. Izvještaj Nadzornog odbora prihvaćen je jednoglasno.

Ad. 9. Prema saznanjima o mogućim izvorima financijskih sredstava i potrebnim troškovima da se ostvari godišnji plan rada i akcija HPS-a za 2010. godinu predložen je proračun usklađenih prihoda i rashoda od 2.133.160,00 kn. Od članskih markica i iskaznica planira se 540.000 kn, a ostali prihodi (oko 1.600.000 kn) zadaća su tijela i dužnosnika HPS-a da ih ostvare iz drugih izvora financiranja. Posebno razra-

đen dio proračuna su djelatnosti stručnih i organizacijskih komisija HPS-a. U ukupno 46 glavnih stavki tih akcija u 2010. godini predviđena su sredstva u ukupnom iznosu od 430.500,00 kn. Stavke petnaest komisija su sljedeće: Planinarski putovi: tri tečaja za markačiste, školovanje instruktora, izrada metalnih žigova za vrhove HPO i VPP, materijal za rad, sastanci, interventne akcije na terenu i potrošni materijal (20.000 kn); Gospodarstvo: natječaj za održavanje, obnovu i izgradnju planinarskih objekata te interventne potrebe tijekom godine (180.000 kn); Promidžba i izdavaštvo: Vodič po hrvatskoj obilaznici, Planinarski priručnik, plakati, letci i druga izdanja, kalendar za 2011. i održavanje web stranice (80.000 kn); Speleologija: seminari, istraživački logori i ekspedicije (20.000 kn); Vodiči: zimski i ljetni tečaj, tečajevi za vodiče društvenih izleta, oprema, ispiti, sastanci i Zbor vodiča (20.000 kn); Zaštita prirode: tradicionalne akcije tijekom godine (6.500 kn); Priznanja: sastanci komisije, nabavka plaketa, diploma i značaka (15.000 kn); Školovanje: program školovanja za Planinarsko učilište i instruktorski seminar (30.000 kn); Alpinizam: četiri natjecanja u kupu lednog penjanja, ispiti za naslov »alpinist«, instruktorski seminar i ispiti, skup alpinista u Škotskoj, ledenjački tečaj, logori u Julijskim Alpama i Chamonixu (20.000 kn), Športsko penjanje: jedanaest natjecanja za prvenstvo Hrvatske u svim kategorijama, seminar za instruktore i nastup mlade reprezentacije u inozemstvu (20.000 kn); Planinarsko skijanje: treninzi i priprema reprezentacije i oprema (5.000 kn), Povijest planinarstva: nastavak uređenja zbirke u Ogulinu (10.000 kn); Suradnja s upravama zaštićenih planinskih područja (3.000 kn) i Planinarski pohodi, visokogorski usponi i daleka putovanja (1.000 kn).

U raspravi koja je uslijedila G. Gabrić se osvrnuo na izostanak izvedbe pojedinih akcija komisija u prošloj godini (zaštita prirode, alpinizam) kojima je i u ovoj godini predviđeno financiranje takvih akcija, a Komisija za vodiče sve je svoje akcije obavila, ali joj je znatno umanjen prijedlog visine nekih stavaka u ovogodišnjem proračunu. Predloženi proračun komisija od 430.500,00 kuna, odnosno ukupni HPS-a u iznosu od 2.133.160,00 kuna prihvaćen je s

trideset glasova »za«, jednim »protiv« i jednim »suzdržanim«.

Ad. 10. U ime Komisije za kadrovsku, statutarnu i normativnu djelatnost Ž. Adamek je upoznao članove Glavnog odbora o inicijativi donošenja novih pravilnika pojedinih komisija. Ured HPS-a prijedloge pravilnika predale su: Komisija za sportsko penjanje (11. 1. 2010.), za speleologiju (27. 1. 2010.) i alpinizam (29. 1. 2010.). Osnovni razlozi donošenja novih pravilnika je njihova bolja kvaliteta, usklajivanje prema razvitu tih djelatnosti posljednjih godina, ali i naglasak statusa tih djelatnosti u HPS-u i izvan njega. U tom kratkom roku Komisija za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost pokušala ih je uskladiti sa Statutom HPS-a, ali i ujednačiti prema uobičajenoj formi i standardima komisijskih pravilnika u Savezu. Međutim, oko nekih odredbi i dalje postoje dileme te je potrebno usaglašavanje stavova unutar i između komisija, odnosno još nekoliko tjedana rada. Da se nakon toga s donošenjem pravilnika ne čeka do sljedeće godine, odnosno sjednice Glavnog

odbora, jednoglasno se donosi odluka da Glavni odbor daje mandat Izvršnom odboru za donošenje ta tri pravilnika čim se oni usklade.

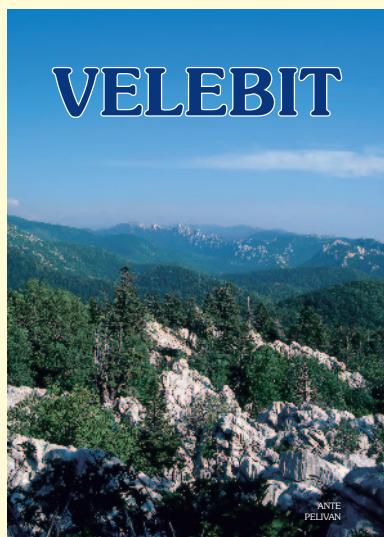
Ad. 11. A. Sušić u ime Komisije za speleologiju pitao je kakva je situacija u vezi s početkom rada Planinarskog učilišta. U raspravi koja je uslijedila, a u njoj su sudjelovali H. Kraljević, V. Sor i D. Berljak objašnjeno je kako još traje usklajivanje programa školovanja naših specijalnosti, samog nastavnog programa, ali i ostali dogовори s nadležnim ministarstvom te je potrebno još neko vrijeme da se završe ti složeni poslovi.

G. Gabrić postavio je pitanje kako su i dalje na pojedinim planinarskim objektima jedinstvene natpisne ploče HPS-a, iako se u njima ne poštuju sve odredbe Pravilnika o upravljanju i poslovanju planinarskih objekata. Odgovor Komisije za gospodarstvo bio je kako će se od upravljača tih objekata još jednom zatražiti da iste uklone.

Sjednica je započela u 11:10, a završila u 13:41 sati.

Zapisnik vudio i napisao: *Darko Berljak*
Ovjerovitelji: *Hrvoje Kraljević i Darko Luš*

30% popusta za planinare !!!

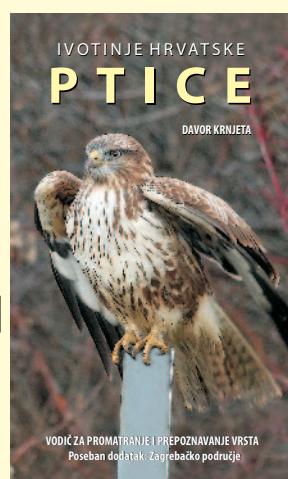
- Autor: Ante Pelivan
• fotomonografija
• bogato ilustrirana u boji
• format: 30 x 21 cm
• 194 stranice
• tvrdi uvez
• cijena: 150,00 kn

105,00 kn

Poštارина uračunata u cijenu!

- Autor: Davor Krnjeta
• format: 20,5 x 12 cm
• 350 fotografija u boji
• 360 stranica
• tvrdi uvez
• cijena: 260,00 kn

182,00 kn

VODIČ ZA PROMATRANJE I PREPOZNAVANJE VRSTA

Poseban dodatak: Zagrebačko područje

ekološki glasnik
časopis o prirodi

EKOLOŠKI GLASNIK d.o.o.

Duga cesta III. odvojak 12, 10412 Donja Lomnica
Tel. 01/5621-929, Fax: 01/6234-058

www.ekoloski-glasnik.hr • ekoloski.glasnik@vip.hr

TISKARA "Ekološki glasnik"

- usluga tiska knjiga i časopisa vrhunske kvalitete
- posebni popust za sva planinarska društva

VLADIMIR HORVAT

PREDSJEDNIK »VIHORA« I PROČELNIK KOMISIJE ZA PRIZNANJA HPS-a

Planinarima je ime Vladimir Horvat već desetljećima poznato po stubištu od 500 kamenih stuba koje je taj poznati zagrebački novinar i planinar uredio na zagorskoj strani Medvednice. Ovdje, međutim, nije riječ o tom iznimnom planinarskom graditelju, već o njegovom imenjaku i prezimenjaku (!) koji već deset godina kao predsjednik uspješno vodi HPD »Vihor«, jedno od najaktivnijih zagrebačkih planinarskih društava.

Vladimir Horvat rođen je u Zagrebu 9. srpnja 1940., gdje završava školu za strojarskog tehničara. Otac ga je u djetinjstvu vodio na Sljeme i to je bila prva planina koju je upoznao. Da bi djetu bilo što zanimljivije, često se vraćaju nemarširanim stazama. Od 12. godine bavio se aktivno malim rukometom, sve do ozljede 1958. Od 1955., kada prvi put stupa na skije, aktivno se do danas bavi alpskim skijanjem.

Godine 1958. upisuje se u PD »Zagreb«, a od 1968. je, kada se učlanio u PDS »Velebit«, polazio sa skupinom velenitaša na zahtjevnia odredišta u slovenske Alpe i na tada još uvijek teško dostupan Velebit. Toj se skupini pridružuju istomišljenici i iz drugih društava te počinju zajednički pohađati bosanske planine. Horvat je osobito zavolio Jahorinu, na koju s »Velenitom« išao na skijanje svake zime od 1969. do 1991. godine. Godine 1971. oduševio ga je »Vihoraški put«, a otkada je 1981. organizirao jedan pohod KPP-om, počinje aktivnije voditi izlete. Planinario je po Crnoj Gori i Makedoniji, posjetio je i Pireneje a lani je bio i na Visokim Tatrama u Poljskoj.

Godine 1986. učlanjuje se u HPD »Vihor«, u kojem od polovice 90-ih organizira mnoge izlete. Godine 1999. postaje predsjednik društva i to je ostao do danas. Od tada postaje i pokretač drugih aktivnosti, kao krstarenja Jadranom od Opatije do Dubrovnika, s usponima na otočke vrhove i posjećivanjem znamenitosti. Već deset godina organizira društvo na uređenju planinarske kuće »Vinište« iznad Klenovice. Da bi što više potaknuo društveno zajedništvo svakog ponedjeljka organizira pjevačku večer. Član je i ekološkog društva »Žumberak«, sekcija »Vihor«, koja okuplja oko 30 vihoraša i svake godine čisti i uređuje zapostavljenе dijelove Žumberka. Horvat organizira

uređenje i markiranje putova koji su dodijeljeni »Vihoru« na brigu. Sudjelovalo je i na izdanju lijepe spomen-knjige o 40-godišnjici »Vihor« o kojoj smo izvjestili u prošlom broju na 117. stranici.

Sada se, kao novi pročelnik Komisije za priznanja HPS-a prihvatio zadatka da sva priznanja dodijeljena u 48 godina rada te Komisije prikupi iz registratora i stavi ih na internetsku stranicu HPS-a, kako bi bili dostupni podaci o svim pojedincima i društvima koja su ikada dobila priznanja. Poželimo mu uspjeh na tome vrijednom i mukotrpnom zadatku kojega se prihvatio na vlastitu pobudu.

prof. dr. Željko Poljak

WWW.IZFOTELJE.COM

WEB DUĆAN 0-24 SEDAM DANA U TJEDNU
WWW.IZFOTELJE.COM

Ne gubite vrijeme od boravka u prirodi. Što vam treba naručujte u bilo koje vrijeme, u udobnosti vlastitog doma uz šalicu omiljenog napitka.

YUKON NOĆNI MONOKULARI DALEKOZORI

Više informacija na WWW.LAPIS-PLUS.HR ili WWW.IZFOTELJE.COM

LAPIS PLUS Veliki izbor
WWW.LAPIS-PLUS.HR odjeće, obuće, torbi, ruksaka, noževa, kompasa, dalekozora
TEL:01/4668-785

YUKON **PRO-LUX** **FAST AIM** **SIMMONS** **WEAVER** **Poco** **LP BlackBird**

SPELEOLOŠKI ISPITI U PAKLENICI

Speleološki ispiti dio su sustavnog speleološkog školovanja koje Komisija za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza provodi već više od pola stoljeća. U okviru školovanja postoje tri razine ispita – ispiti na speleološkim školama, speleološki ispiti za naziv speleolog te instruktorski ispiti.

Speleološko obrazovanje i polaganje za više speleološke nazine – speleolog i instruktor speleologije – važno je radi održavanja razine educiranosti za obavljanje speleološke djelatnosti, koja je unutar Komisije za speleologiju u sporedbi s drugim zemljama na svjetskoj razini. Uz bitna pitanja sigurnosti i poznавanja speleoloških tehniki koje su neophodne za obavljanje speleoloških istraživanja, važna je i stručna komponenta speleološke djelatnosti koju to školovanje osigurava. Članice Komisije za speleologiju kao stručni suradnici uprava za zaštićena područja na području Hrvatske, sudjeluju u zajedničkim projektima istraživanja i inventarizacije speleoloških pojava, što pokazuje da je stručnost speleologa prepoznata od strane tih ustanova.

Zakonski okviri danas su takvi da više nisu dopušteni ulasci u špilje i jame radi razgledavanja ili sporta (osim u turističke špilje). Ulasci u špilje i jame se mogu opravdati jedino stručnim razlozima, a to su speleološko istraživanje, izrada speleološkog nacrta kao osnovnog rezultata istraživanja, inventarizacija, te praćenje stanja u podzemlju u svrhu zaštite. Uloga speleološkog obrazovanja je upravo stvaranje preduvjeta da bi speleolozi bili prepoznati od strane državnih i javnih ustanova kao jedini koji mogu obavljati te za-

daće. Speleološka djelatnost u Hrvatskoj odvija se u 99 posto slučajeva u okvirima speleoloških odsjeka planinarskih društava i speleoloških udruženja. Prateći stanje u svijetu, nije vjerojatno da će se ova situacija bitno promijeniti. To znači da u speleološkoj djelatnosti nema podjele na amatera i profesionalce. Može se jedino govoriti o tome koliko su pojedini članovi tih udruženja osposobljeni za speleološku djelatnost, a upravo to osigurava speleološko obrazovanje koje se provodi unutar Komisije za speleologiju HPS-a.

U okviru tih aktivnosti, u Paklenici su 23. siječnja 2010. održani ispiti za naziv speleolog, na kojima su provjerena teorijska i praktična znanja iz speleologije. Članovi ispitne komisije bili su instruktori speleologije Ana Bakšić, Darko Bakšić, Teo Barišić, Damir Basara, Vlado Božić, Filip Filipović, Marin Glušević i Dalibor Paar. Od 16 prijavljenih kandidata, 9 ih je uspješno položilo ispit te steklo naziv speleolog, a troje će naziv steći naknadno. Položili su Bernard Bregar (značka speleolog br. 178), Ivan Mišur (179), Stipe Tutić (180) iz Speleološkog odsjeka HPD-a »Željezničar«, Marko Zornija (181) i Filip Bach (182) iz Spelološkog odsjeka »Liburnija« PD-a »Paklenica«, Antonijo Kovačić (183) iz Speleološkog odsjeka HPD-a »Imber«, Davor Cvitančić (184) iz Speleološkog odsjeka PD-a »Profunda«, te Marinko Malenica (185) i Andrej Stroj (177) iz Speleološkog odsjeka PDS-a »Velebit«. Pored njih, kandidati Natalija Andaćić (Speleološki odsjek »Liburnija« PD-a »Paklenica«), Ivo Andrić (Speleološki odsjek HPD-a »Mosor«) i Dean Bratušek (Speleološki odsjek PDS-a »Velebit«) steći će naziv speleolog nakon odrade zadanih tema.

dr. Dalibor Paar

DALIBOR PAAR

Speleološki
ispiti 23.
siječnja 2010.
u Paklenici

PLANINARSKI TISAK

OTOK VIS – TURISTIČKO-PLANINARSKI ZEMLJOVID

SERIJA DINARSKE ALPE

- 5 – Otok Vis, HGSS, 2009
- 4 – Lastovsko otočje, HGSS, 2008
- 3 – Kozjak, HGSS, 2007
- 2 – Omiška Dinara, Dinaridi adventure team, 2006
- 1 – Mosor, HPD »Mosor«, 2005

Serija odličnih kartografskih uradaka iz radionice Rudolfa Schwabea došla je do broja 5. Najnovije izdanje nosi naslov Otok Vis, Turističko-planinarski zemljovid (Vis Island, Tourist and Trekking Map) i donosi nam sad već standardnu kartu, ovaj put u mjerilu 1: 20000, na podlozi TK25 sa šest obrađenih i ucrtanih planinarskih putova. Na poledini karte je širi situacijski prikaz Visa u mjerilu 1: 50000, također već standardni savjeti HGSS-a »izletnicima i posjetiteljima planina« kao i po dva skromna stupca teksta o otoku Visu na pet jezika (Priča se da je cijelovit vodič koji se također već uobičajio uz karte ovog izdavača, već u pripremi). I sve bi to bila faktografija ovog izdanja.

Ukratko, profesionalno, dobro i korisno. Nadam se da će se isti ovakav prikaz moći napisati i o izdanjima 6, 7, 8... i koliko već izdavač izdrži. Bravo!

E sad, da se prikaz ne bi sveo samo na faktografiju i ponavljanje već viđenih dobrih ocjena, dopustite mi da neke stvari prikažem malo detaljnije i da istodobno pokušam određene elemente raščlaniti, protumačiti pa možda i problematizirati. Ne da bih bio »zločest«, nego tek da možda otvorim mogućnost da dobre stvari budu još bolje.

Prvi element koji je možda kome i zapeo za oko u faktografiji jest – šest planinarskih putova. Samo šest? Dva uzdužna Vis – Komiža (središnji, vršni i sjeverni, preko Oključne), krug iz Komiže na poluotok Velu stranu, dvije varijante silaza u Vis (onaj krasni središnji sa serpentinama i drugi preko Križa koji sad »dotiče« i novu planinarsku kuću na Sv. Andriji) i šesti je put iz Komiže preko Sv. Mihovila pa na Šiplu. I to je to. Tko imalo poznaje otok Vis lako će se složiti da je to uglavnom sve što se može smatrati planinarskim (a čini mi se da je i ovakav skromni izbor vodi gotovo polovicom po cestama raznih kategorija. No, nekako mi manjkaju barem dva »spoja« sa »stare« ceste: jedan ponad Marinje zemje ispod Sv. Vida, kojim se jako lijepo hvata prostor Vinapolja, a onda spust u Vis; a drugo, barem oznaka u Podšipcu da se tu može uhvatiti Žena Glava pa odatle lijevo na Šiplu, Hum i Komižu ili desno pa u Vis. No, reći će autor(i)

da se i jedno i drugo može »dohvatiti« pješačkim putovima kojima je cijeli Vis uredno premrežen (i koji su uredno ucertani!) i time se mogu složiti. Međutim, nikako ne mogu oprostiti treću stvar – Stinivu! Uvala Stiniva fenomen je za sebe, a pješački pristup uopće nije pješački, dapače, vrlo je zahtjevan i planinarski *par excellence!* Jest da vodi na nadmorsku visinu od nula metara – ali... Dajte nam Stinivu!

No vratimo se malo na pješačke staze. Zapravo, na podnaslov karte koji kaže: »Planinarski putovi, pješačke i biciklističke staze«. Prijevod je još znakoviti: »Walking, trekking and cycling trails«. Nećemo ovdje o značenjima pojedinih riječi u hrvatskom i engleskom, pa ni o njihovu redoslijedu u jednom, odnosno drugom naslovu. Međutim, činjenica je da ove dobre planinarske karte tematiziraju jedino i samo planinarske putove (lijepo, debelo, crveno, puno ili isprekidano). Druge na skali uočljivosti jesu asfaltne ceste, pa makadamske, pa kolski putovi. A gdje su tu pješačke i biciklističke staze? Prve valjda pod legendama »pješačka staza« i »konjska staza« (konjska?). Da, zaista ima sva sila tankih crtkanih i točkastih smjerova i to su one staze svakome poznate s raznih »specijalki«. No, to su prolazi, staze kojima se može proći i kojima zaista prolaze težaci, pa i turski. To sigurno nisu organizirani pješački putovi iz naslova karte. S obzirom na specifičnosti kraškog terena i makije želim vjerovati da su autori zaista i na terenu provjerili prohodnost svih tih smjerova.

ALAN ČAPLAR

Uvala Stiniva na otoku Visu

Vjerojatno ću i krenuti nekima od njih kad sljedeći put dodem na Vis. No zašto u naslov stavljati nešto što je tamo samo po sebi i – niti je organizirano, niti pročišćeno, niti će se dalje održavati?

A gdje su biciklističke staze iz naslova? Kako izgledaju organizirane biciklističke staze vidjeli smo svi po raznim krajevima Lijepa naše. Na Visu ih, kad sam zadnji put tamo bio, jednostavno nije bilo. A na karti zaista ima 25 crvenih biciklića raspoređenih pored raznih asfaltnih, makadamskih i kolskih putova, legenda im je »Put pogodan za vožnju biciklom«, što se na engleskom kaže jednostavno »Cycling road« (?!). A terenska je činjenica da se po gotovo svim putovima na Visu mogu bez problema voziti biciklom.

Da ostanemo kod pješačkih staza, a da barem malo popravim loš dojam zbog primjedbi koje sam iznio moram ovo izdanje usporediti s izdanjem Turističkih zajednica Visa i Komiže iz 2008. pod naslovom »Pješačke staze otok Vis«. To je bio gotovo jedini materijal koji smo do sada imali za »planinarenje« po Visu. Ovdje se radi o skromnijem mjerilu (1: 50000) i tehnički neusporedivim s ovim HGSS-ovim. Međutim, to zaista jest karta pješačkih putova (ima ih 21 + 2 na Biševu), sve su ucrtane i detaljno obradene. Teoretski. No izvedba je bila zaista loša – mnoge staze na terenu nisu bile ni uređene, a dajem samo jedan primjer (gdje je obrađena Stiniva!), ali je »obrađena« i staza br. 6 između uvala Rude i V. Travne, koje tamo nikad nije bilo. To mi je tvrdio i osamdesetogodišnji Šime iz Žužece, pa me je apsolutno vjerovanje u »kartu čitaj...«, upornog i tvrdoglavog, »koštala« ogrebotina, krvi i čvrstih planinarskih hlača. Naravno, na »našoj« karti te staze nema, ali tu je uredan konjski put, kojim smo jedva prošli kad smo došli u fazu »... seljaka pitaj«. Eto, usporedite karte i pridružite se mojim pohvalama izdavaču. Ovakva kvalitetna karta otoka Visa zaista je trebala i čestitam onome tko je

odlučio da izdanje br. 5 u seriji Dinarske Alpe (?) bude otok Vis.

Dinarske Alpe? Što mogu – lijepo piše na koricama: »Serija Dinarske Alpe 5 2009«! No, neću u ovom odlomku o Dinarskim Alpama, već bih rado prokomentirao izbor lokacija za pojedina izdanja. Krenulo se s Mosorom, pa Omiškom Dinarom, pa Kozjakom. Izbor je odličan, pa i logičan. Masivi koji nisu bili »pokriveni« kartografskim izdanjima, vrlo pristupačni pa i posjećeni, a time i rizični s gledišta HGSS-a. K tome, i radni tim se čini mi se, nalazi u Dalmaciji pa je i s te strane logično da se krene od tih planina. Pa i Lastovsko otoče mi je bilo logično – novi park prirode i treba mu pomoći, a sam otok planinarski zanemaren, a tako zanimljiv. Vis je valjda bio logičan sljedeći korak, kad smo već na otocima... Stvarno, što će biti sljedeće izdanje? Ima i nepokrivenih planinskih masiva, pa valjda i prilično rizičnih prostora. Ne, ne pokrećem raspravu o sigurnosti s HGSS-om, stvarno za to nisam stručan, ali valjda smijem biti radoznao. Dajte nam Papuk, pa makar pod egidom »Dinarske Alpe«!

Dečki i djevojke, samo naprijed i sretno. Ma odlični ste!

Branko Meštrić

PRIPREMA SE MONOGRAFIJA O DUBOVCU

PD »Dubovac« iz Karlovca obilježit će 2013. godine 90. godišnjicu osnutka te 130. godišnjicu organiziranog planinarenja u Karlovcu. Tim povodom, uz ostale prigodne aktivnosti, planira se izdavanje foto-monografije. Uredivački odbor već marljivo radi na prikupljanju materijala te poziva sva društva i pojedince koji posjeduju bilo kakvu dokumentaciju o planinarstvu u Karlovcu – dopise, pozivnice, fotografije i slične materijale – da je ustupe na uvid. Adresa PD-a »Dubovac« je Strossmayerov trg 2, p.p. 77, 47000 Karlovac, a kontakt osoba je Vitomir Murganić (tel. 091/13-33-331).

Vitomir Murganić

BORIS KRIŽAN 1945. – 2009.

Potkraj prošle godine umro je Boris Križan, višegodišnji predsjednik i tajnik PD-a »Pliš« iz Klane. Rođen 1945. u Opatiji, čitavog je života bio istinski zaljubljenik u prirodu, posebno planine. Od ranih je dana član planinarskih društava »Opatija« i »Orljak«, a 1996. sudjeluje i u osnivanju prvog planinarskog društva u Klani. S mladima i ljubiteljima planina organizirao je i vodio mnoge pohode u planine Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije i Slovenije. Godine 1970. bio je član ekspedicije »Ararat«. Penja se i na Mont Blanc, vrhove u Dolomitima, Grossglockner, i to u vrijeme kad je planinarska oprema u današnjem smislu bila prava znanstvena fantastika.

Zrelijе godine usmjerile su ga više na rad s djecom i planinarskim podmlatkom. Poučavao je djecu topografiji te uspješno sudjelovao u raznim orijentacijskim natjecanjima. Za svoj je dugogodišnji rad primio brojne zahvalnice i priznanja, plakete Planinarskog saveza Rijeke te srebrni i zlatni znak Hrvatskoga planinarskog saveza.

Posljednjih je godina malo planinario ali je rado sudjelovao u vodenju planinarske dokumentacije, pripremi raznih izleta i našim zajedničkim druženjima. Idejni je začetnik i zimskoga planinarskog uspona na Pliš, koji se sada već tradicionalno održava druge nedjelje u siječnju. Ove nam je godine nedostajao.

PD »Pliš«, Klana

ĐURO TIŠLJARIĆ - TIŠ 1923. – 2010.

Jedanaestoga veljače zauvijek je otiašo još jedan planinar iz »stare garde«, već pomalo zaboravljen član HPD-a »Željezničar« – jer vrijeme čini svoje. Iako se u posljednje vrijeme nije pojavljivao u javnosti, to nije razlog da ga ne ispratimo s nekoliko toplih riječi priznanja.

Rodio se u Beču 1. kolovoza 1923. Majka mu je bila Austrijanka, a otac Podravac. Po zanimanju je bio umjetnik crtač. Godine 1957. završio je alpinističku školu HPS-a, a iste godine i školu vodiča HPS-a. Do kraja života ostao je članom HPD-a »Željezničar«, a uz to je neko vrijeme bio i članom »Vihora«. Godine 1958. bio je član Komisije za alpinizam HPS-a.

Sjećamo ga se kao uvijek nasmiješenoga, skromnog, tihog i nemetljivog druga u planini, pomalo samotnjaka. Mnogo je planinario sam, mnoge je vrhove obišao sa svojom životnom partnericom alpinistkinjom Dinom Aringer (1921. – 2007.), a povremeno i u organiziranim većim skupinama planinara. Malo je planinara koji su se uspeli na tako velik broj visokih vrhova. Obišao je pedesetak tritisućnjaka i 25 vrhova viših od 4000 metara. Popeo se na gotovo sve vrhove Hrvatske i Slovenije.

Bio je umjetnička duša, općinjen alpskim ljepotama i dok su ga god snage služile i kad god bi imao prilike hodočastio bi u središnje Alpe. Nije dopustio da ga u tome sputavaju profesionalne obvezе i zato je ostao slobodnim umjetnikom.

Likovni talent dao mu je materijalnu sigurnost; istaknuo se kao ilustrator i mnogo je radio na crtanim filmovima, ali je radio i crteže za Željezničarov časopis OSA, u kojem je napisao i mnogo članaka. Izradio je idejna rešenja za mnoge planinarske značke i planinarska izdanja i dizajnirao ih.

Zazirao je od osobnog isticanja i dosljedno izbjegavao bilo kakvo imenovanje na vodeće funkcije u planinarskoj organizaciji, ali je zato uvijek susretljivo sudjelovao u svakoj planinarskoj aktivnosti i u njoj pomogao. O tome svjedoči i velik broj značaka s planinarskih putova što ih je obišao. Za više od 30 prijeđenih planinarskih transverzala primio je sve tri tadašnje značake.

O njegovim ljudskim osobinama svjedoči alpinistkinja Đurđa Sučević, koja ga je poznavala od mlađih dana, ovim riječima: »U razgovoru o planinama Tiš je govorio o njima, a ne o sebi. Nije

spominjao ono čime bi se mogao pohvaliti. Rečenice nije započinjao s 'ja'.

Volio je visoke snježne vrhunce – bio je to njegov svijet. Ipak, najviše je živio sa Sljemenom; ono mu nije značilo nimalo manje od najviših vrhova Europe. Poznavao je sve sljemenske puteve, ali se više kretao izvan označenih putova i po bespuću. Istraživao je duboko sakrivene male izvore, približavao se životinjama šume, otkrivaо neočekivane pravilnosti kamenitih predjela. Osjećao je dah šume i uočavao ljepotu pojedinih stabala.

Koliko god je bio vješt u snalaženju u snijegu i ledu visokih planina, nije krenuo u alpinističke uspone strmih stijena. Poziv u takav penjački smjer nije prihvaćao – rekao je da ima preslabe ruke. Ustvari, Tiš je bio snažan, ali su mu prsti bili tankočutni i osjetljivi – njima je crtao.

Najviše je crtao planine; čitave planinske masive i još više detalje. Crtao je redovno, mnogo, opisivao svoje crteže urednim, sitnim rukopisom. Crteži su mu bili realistički, neki vedri, a neki suptilnih maglovitih izražaja. Pamtilo je mjesta na kojima je crtao, vraćao se na ta mjesta da potraži nacrtano stablo i vidi kako se razvilo tokom više godina. Početkom ove zime izradio je želju da opet pogleda neka mjesta na Sljemuenu, makar iz auta kad više ne može pješačiti. Čim prođe zima – rekao je...

Tiš je za sobom ostavio neizbrisiv trag u vidu brojnih planinarskih crteža, vinjeta, amblema i značaka. No, neka umjesto dalnjih riječi o Tišovu umjetnočkom daru na stranicama ovog broja »Hrvatskog planinara« svjedoči nekoliko reprodukcija iz njegova višejezičnoga planinarskog dnevnika – bio je i poliglot – koji je pedantno vodio više od pola stoljeća.

prof. dr. Željko Poljak

KALENDAR AKCIJA

7. 4. - 2. 6	Planinarska škola HPD »Zagreb-Matica« HPD Zagreb-Matica, Petrićeva 4, Zagreb	HPD »Zagreb-Matica«, Zagreb Bruno Šibl, 091/61-05-533
7. 4.	Memorijalni uspon Ron Brown na Stražišće Obod iznad Cavtata - brdo Stražišće	HPD »Dubrovnik«, Dubrovnik Zorica Smoljan, 098/18-84-199
11. 4.	Tragom prvog izleta HPD-a »Sisak«	HPD »Sisak«, Sisak Ljubica Matijašević, lmatij@fkit.hr
11. 4.	Obilazak Poučnog planinarsko-ekološkog puta »Ante Frua« Šibenik - Rupiči - Sokolarski centar	HPD »Kamenar«, Šibenik Vlatko Šupe, 022/334-077
17. 4.	18. Rusov pohod na Medvednicu Sljeme	PD »Ericsson-Nikola Tesla«, Zagreb Damir Kuzmanić, 091/52-92-075, damir.kuzmanic@zg.t-com.hr
17. - 18. 4.	Nepoznati putovi otoka Krka Otok Krk	HPD »Stanko Kemppny«, Zagreb Tomislav Pavlin, 098/313-713
18. 4.	Stazama Dragojele Jarnević Samoborsko gorje, Okić	HPD »Željezničar«, Zagreb Bernard Margitić, bernard.margitic@hznet.hr
18. 4.	Proljeće na Bilogori Bilogora, pl. dom »Kamenitovac«	HPD »Bilogora«, Bjelovar Željko Vinković, 098/449-989, zeljko.vinkovic1@bj.t-com.hr Dubravko Biško, 098/92-77-774
18. 4.	Proljetni pohod Vinica - Martinščak Duga Resa - Vinica	HPD »Vinica«, Duga Resa Antun Goldašić, 098/40-40-743 Borislav Kranjčević, 098/871-051, boris.kranjcevic@gmail.com
24.4.	Gremo na Obzovu Obzova	PD »Obzova«, Krk Zoran Sekovanić, 098/624-366, zsekovanic@yahoo.com TZ Baška, 051/856-544

24. - 25. 4	Planinarski maraton »Mosor 2010« Mosor: Klis - Omiš	HPD »Ante Bedalov«, Kaštel Kambelovac Josip Pejša, 091/73-08-109
24. - 25. 4.	Dan PD-a »Željezničar«, Gospic Velebit, pl. kuća »Kugina kuća«	PD »Željezničar«, Gospic Tomislav Čanić, 098/96-10-042
25. 4.	Obilježavanje Dana planeta Zemlje Scoutski planinarski put, pl. kuća »Scout«	PK »Scout«, Samobor Valentina Pavliša, 091/53-67-334, pkscout@gmail.com
25.4.	X. pohod liječničkom planinarskom stazom Medvednica - Gračani, Brestovac, Snopljak	PK Hrvatskog liječničkog zbora, Zagreb dr. Berislav Banek, 091/50-90-396, berislav.banek@zg.t-com.hr
25. 4.	Obilazak Podunavskog pješačkog puta Mišino brdo - Aljmaš - Erdut	HPD »Zanatlija«, Osijek Vlado Obad, 031/571-064, Marijan Špiranec, 091/54-09-548
25. 4.	Dan PD-a »Brezovica« pl. kuća »Ačkova hiža«	PD »Brezovica«, Petrovsko Mladen Sitar, 098/94-74-111, Ivica Hršak, 091/51-59-399
25. 4.	Oda proljeću Omiška Dinara	PD »Imber«, Omiš Zvonimir Kujundžić, 091/51-11-059 Miomir Fistanić, 091/53-71-042
30. 4. - 2. 5.	Dan planinara Dalmacije Vrdovo, pl. kuća »Sv. Jakov«, Dinara	PU »Dinaridi«, Split Vedran Huljev, 091/79-32-767, Darko Gavrić, 091/72-89-963
1. 5.	Prvosvibanjsko druženje na Strahinjšći Strahinjščica	PD »Strahinjčica«, Krapina Biserka Bajcer, 091/57-65-056, Smilja Leljak, 091/51-84-259 Branko Vrhovec, 091/51-36-772
2.5.	Pohod povodom međunarodnog dana pješačenja Istarske županije Staza sv. Šimunje, Gračišće	PD »Pazinka«, Pazin Giovani Sirotti, 098/254-183
2.5.	Dan HPD-a »Malačka - Donja Kaštela« Kozjak, prijevoj Malačka, dom Malačka	HPD »Malačka - Donja Kaštela«, Kaštel Stari Petar Penga, 098/95-35-834
9. 5.	53. slet planinara ZPP-a / 60. obljetnica PD »Sljeme« Zagreb Medvednica: Vugrovec	HPD »Ivančica«, Ivanec Zlatica Krošelj, 098/90-28-331 zlatica.kroselj@autohrvatska.hr
15. 5.	12. memorijal Boris Bogević Veliki Brgud - Lome - Jelenjak - Veli Brgud	HPD HP i HT »Učka«, Rijeka Ilija Blatančić, 098/305-831, Marica Miškulin, 098/305-832
15.5.	Dan HPK-a »Vučje bratstvo« Sljeme - Činovnička livada	HPK »Vučje bratstvo«, Zagreb Denis Hojnik, 091/48-13-982, Blaž Burcul, 098/357-053 hpk.vucjebratstvo@gmail.com
16. 5.	POHOD TRAGOM PRVOG IZLETA HPD-a Rude - Oštrel - Plešivica	HPS i HPD »Japetić«, Samobor Darko Dömörffy, darko.domotorffy@zg.t-com.hr
16. 5.	21. pohod »Pješačenjem do zdravlja« planinarsko zalede Crikvenice	PD »Strilež«, Crikvenica Marijana Mužević, 098/92-87-288 marijana.muzevic@ri.t-com.hr
16. 5.	13. pohod kanjonom rijeke Kupe Šimatovo - vidikovac Kavrancu - Doluš - Šimatovo	PD »Vršak«, Brod Moravice Emil Tušek, 091/58-61-430, Mario Šutej, 098/95-32-200 Damir Naglić, 098/18-64-672

DANI HRVATSKIH PLANINARA 2010.

Dani hrvatskih planinara 2010. održat će se 29. i 30. svibnja na Hahliću.

Organizatori su PD »Obruč«, Jelenje i HPS-a.

Sve informacije mogu se dobiti na tel. 091/72-61-938 i na e-mail p.d.obruc@ri.t-com.hr

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

Kozarčeva 22, Zagreb, tel. 01/48-24-142 i 01/48-23-624, hps@plsavez.hr, www.plsavez.hr

PLANINARSKO DRUŠTVO »OBRUČ«

Jelenje, tel./fax 051/ 297 016, e-mail: mai@pd-obruc.com

091/726 19 38 (Vedran Stipić), 098/496 222 (Damir Kolombo), 099/598 22 07 (Mario Maršanić)

Dani hrvatskih planinara

Hahlić, 29. - 30. svibnja 2010.

Subota 29. svibnja

- 7.30 h - Okupljanje planinara u Podkilavcu
- 8.00 h - polazak na Hahlić uz pratnju vodiča
- 13.00 h - svečanost otvorenja
- 14.00 h - natjecanje u slobocnom penjanju
- 17.30 h - povratak s Hahlića u Podkilavac
- 18.00 h - druženje uz logorsku vatru u kampu
- Noćenje: u šatorima na Hahliću

Nedjelja 30. svibnja

- 7.30 h - Okupljanje planinara u Podkilavcu
- 8.00 h - polazak na Hahlić uz pratnju vodiča
- 10.00 h - »Hahlić za 1 sat«
- 12.00 h - pokazna vježba HGSS Stanice Rijeka
- 13.00 - 16.00 h - organizirani pohodi na vrhove u okolini planinarskog doma Hahlić
- 16.00 h - podjela zahvalnica i zatvaranje
- 17.30 h - organizirani povratak s Hahlića

